

**Metodické usmernenie
Národnej banky Slovenska
útvarov dohľadu nad finančným trhom
z 13. mája 2019 č. 4/2019**

**k ochrane platobnej inštitúcie, inštitúcie elektronických peňazí,
agenta platobných služieb, pobočky zahraničnej platobnej inštitúcie
a pobočky zahraničnej inštitúcie elektronických peňazí
pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a pred financovaním terorizmu**

Národná banka Slovenska, útvary dohľadu nad finančným trhom, na základe ustanovenia § 1 ods. 3 písm. a) bodu 3 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov, v spolupráci s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Finančnou spravodajskou jednotkou národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, Ministerstvom financií Slovenskej republiky vydáva toto metodické usmernenie:

Definície

Platobnou inštitúciou sa rozumie právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky, ktorá je na základe udeleného povolenia na poskytovanie platobných služieb oprávnená poskytovať platobné služby.

Inštitúciou elektronických peňazí sa rozumie právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky, ktorá je na základe udeleného povolenia na vydávanie elektronických peňazí oprávnená vydávať elektronické peniaze, spravovať elektronické peniaze a vykonávať platobné operácie súvisiace s vydávaním elektronických peňazí (bez obmedzenia rozsahu vydávaných elektronických peňazí alebo v obmedzenom rozsahu podľa zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov).

Pobočkou sa rozumie organizačná zložka platobnej inštitúcie alebo inštitúcie elektronických peňazí umiestnená na území Slovenskej republiky alebo mimo územia Slovenskej republiky.

Zahraničnou platobnou inštitúciou sa rozumie osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky, ktorá priamo poskytuje platobné služby na základe oprávnenia udeleného v štáte, v ktorom má sídlo.

Zahraničnou inštitúciou elektronických peňazí sa rozumie osoba so sídlom mimo územia Slovenskej republiky, ktorá priamo vydáva elektronické peniaze na základe oprávnenia udeleného v štáte, v ktorom má sídlo.

Pobočkou zahraničnej platobnej inštitúcie alebo pobočkou zahraničnej inštitúcie elektronických peňazí sa rozumie organizačná zložka zahraničnej platobnej inštitúcie alebo zahraničnej inštitúcie elektronických peňazí umiestnená na území Slovenskej republiky, ktorá priamo poskytuje platobné služby alebo vydáva elektronické peniaze; všetky pobočky zahraničnej platobnej inštitúcie alebo zahraničnej inštitúcie elektronických peňazí zriadené v Slovenskej republike zahraničnou platobnou inštitúciou alebo zahraničnou inštitúciou elektronických peňazí so sídlom v inom členskom štáte sa považujú za jednu pobočku.

Platobnou službou sa rozumie:

- a) vklad finančných prostriedkov v hotovosti na platobný účet a vykonávanie všetkých úkonov súvisiacich s vedením platobného účtu,
- b) výber finančných prostriedkov v hotovosti z platobného účtu a vykonávanie všetkých úkonov súvisiacich s vedením platobného účtu,
- c) vykonávanie platobných operácií vrátane prevodu finančných prostriedkov z platobného účtu alebo na platobný účet vedený u poskytovateľa platobných služieb (úhradou, prostredníctvom platobnej karty alebo iného platobného prostriedku, inkasom),
- d) vykonávanie platobných operácií z úveru poskytnutého používateľovi platobných služieb (formou povoleného prečerpania platobného účtu alebo formou úverového rámca prostredníctvom platobnej karty alebo iného platobného prostriedku),
- e) vydávanie platobného prostriedku alebo prijímanie platobných operácií,
- f) poukazovanie peňazí,
- g) platobná iniciačná služba,
- h) služba informovania o platobnom účte.

Členským štátom sa rozumie členský štát Európskej únie alebo štát, ktorý je súčasťou Európskeho hospodárskeho priestoru.

Hostiteľským členským štátom sa rozumie členský štát, v ktorom sa nachádza:

- a) sídlo poskytovateľa platobných služieb alebo
- b) ústredie poskytovateľa platobných služieb, ak poskytovateľ platobných služieb nemá podľa svojho vnútroštátneho práva sídlo.

Hostiteľským členským štátom sa rozumie iný členský štát ako domovský členský štát, v ktorom má poskytovateľ platobných služieb agenta platobných služieb alebo pobočku alebo poskytuje platobné služby.

Článok 1

Účel

(1) Účelom tohto metodického usmernenia je poskytnúť platobným inštitúciám, inštitúciám elektronických peňazí, agentom platobných služieb, pobočkám zahraničných platobných inštitúcií a pobočkám zahraničných inštitúcií elektronických peňazí (ďalej len „finančná inštitúcia“ alebo „pobočka finančnej inštitúcie“) podrobnejšie vysvetlenie k plneniu ich povinností, vyplývajúcich z právnych predpisov zameraných na prevenciu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu vo finančnom systéme, ktoré sú založené nielen na slovenskej právne záväznej úprave, ale aj na medzinárodných štandardoch a v neposlednom rade aj na znalostiach, skúsenostiach a praxi nadobudnutých pri výkone dohľadu a kontroly zo strany Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) a Finančnej spravodajskej jednotky národnej kriminálnej agentúry Prezídia policajného zboru (ďalej len „FSJ“).

(2) Finančné inštitúcie sú povinné dodržiavať povinnosti stanovené zákonom č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 297/2008 Z. z.“), pričom je nutné zároveň postupovať aj v súlade s ďalšími právnymi predpismi, a to predovšetkým so zákonom č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 492/2009“).

(3) Pri príprave tohto metodického usmernenia autori vychádzali zo skutočnosti, že pravidlá stanovené právnymi predpismi predstavujú minimálne požiadavky a nemôžu svojim obsahom poskytovať návod na riešenie všetkých prípadov, ktoré prax prinesie. Poskytujú však finančným inštitúciám možnosť využitia ďalších zdrojov informácií, a nastaviť si vlastné pravidlá, v prípade potreby aj prísnejšie, než je vyžadované slovenskými právnymi predpismi. V súlade s účelom sledovaným uvedenými zákonmi a týmto metodickým usmernením finančné inštitúcie môžu využívať aj dokonalejšie postupy, najmä také, ktoré sú už zaužívané a overené v ich praxi alebo v praxi ich materských spoločností z iných členských štátov Európskej únie (ďalej len „EU“). Môžu tak lepšie prispieť k realizácii globálnej politiky prevencie a ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu v rámci finančnej skupiny, ktorej sú súčasťou.

(4) Ustanovenia tohto metodického usmernenia sa na inštitúciu elektronických peňazí, pobočku zahraničnej inštitúcie elektronických peňazí a agenta platobných služieb podľa § 75 zákona č. 492/2009 Z. z., ktorý poskytuje platobné služby pre platobnú inštitúciu v inom členskom štáte vzťahujú primerane.

Článok 2

Koncepcia ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu

(1) Finančná inštitúcia je povinná mať vlastnú koncepciu v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu (ďalej aj „koncepcia ochrany“). Koncepcia ochrany musí byť stanovená tak, aby bol zabezpečený efektívny výkon činností zameraných na prevenciu a odhaľovanie legalizácie a financovania terorizmu vo finančnej inštitúcii.

(2) Pri stanovovaní a uplatňovaní koncepcie ochrany sú vhodnou pomôckou a cenným zdrojom informácií aj domáce a medzinárodné štandardy, názory a usmernenia slovenských a zahraničných regulátorov, analýzy významných domácich a zahraničných inštitúcií alebo poradenských spoločností, a v neposlednom rade aj skúsenosti a prístup ostatných spoločností v rámci rovnakej finančnej skupiny.

(3) Pri tvorbe a uplatňovaní koncepcie ochrany finančná inštitúcia zohľadňuje najmä:

- a) obchodné zámery a obchodný plán,
- b) štruktúru klientov vrátane ich počtu a ich rizikového profilu,
- c) rozsah činností a druhov produktov, geografické riziká, distribučné kanály, ktorými realizujú poskytované obchody a s tým súvisiacu hrozbu ich zneužitia na účely legalizácie a financovania terorizmu.

(4) Koncepcia ochrany je súčasťou systému riadenia rizík vo finančnej inštitúcii, najmä operačného rizika.

(5) Súčasťou koncepcie ochrany je:

- a) organizačná štruktúra zabezpečujúca efektívny a nezávislý výkon činností v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu (ďalej len „oblasť „AML““),
- b) program vlastnej činnosti v zmysle § 20 zákona č. 297/2008 Z. z. (ďalej len „program“),
- c) informácia určená klientom a širšej verejnosti, obsahujúca postoj a zámery finančnej inštitúcie vo vzťahu k AML oblasti vrátane upozornenia na povinnosť prevencie a kontroly, ktoré môžu mať priamy vplyv na klientov.

(6) Stanovy finančnej inštitúcie v zmysle § 69 ods. 1 zákona č. 492/2009 Z. z. vymedzujú najmä jej organizačnú štruktúru a rozdelenie právomocí a zodpovedností osôb

a útvarov, vrátane oblasti AML. V rámci organizačnej štruktúry finančná inštitúcia určí člena štatutárneho orgánu alebo vedúceho zamestnanca, ktorý je zodpovedný za oblasť AML (ďalej len „zodpovedná osoba“). Konceptiu ochrany v písomnej podobe prijíma štatutárny orgán, ktorý zodpovedá aj za jej realizáciu.

(7) V rámci organizačnej štruktúry podľa odseku 5 písm. a) pobočka finančnej inštitúcie určí vedúceho zamestnanca, ktorý je zodpovedný za oblasť AML, alebo určí, že zodpovedným za oblasť AML je vedúci pobočky (ďalej len „zodpovedná osoba pobočky“).

(8) Konceptiu ochrany zahraničnej pobočky v písomnej podobe prijíma zodpovedná osoba pobočky, ktorá zodpovedá za jej uplatňovanie.

(9) Informácie a skutočnosti podľa odseku 5 písm. c), finančná inštitúcia zverejňuje na svojom webovom sídle.

Článok 3

Zamestnanci zodpovední za realizáciu úloh ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, bezúhonnosť zamestnancov

(1) Za celkovú ochranu finančnej inštitúcie v oblasti AML a realizáciu koncepcie prevencie zodpovedá štatutárny orgán finančnej inštitúcie.

(2) Za celkovú ochranu pobočky finančnej inštitúcie v oblasti AML a realizáciu koncepcie ochrany zodpovedá zodpovedná osoba pobočky.

(3) Za praktickú realizáciu činností v oblasti AML, predovšetkým za výkon bežných každodenných činností zabezpečujúcich napĺňanie koncepcie ochrany, ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií (ďalej len „NOO“) a priebežný styk s FSJ vo finančnej inštitúcii zodpovedá určená osoba (ďalej len „určená osoba“).

(4) Výkon činnosti určenej osoby nie je vhodné zabezpečovať prostredníctvom externého subjektu.

(5) Finančná inštitúcia zabezpečí plnohodnotnú zastupiteľnosť určenej osoby prostredníctvom zástupcu určenej osoby.

(6) Finančná inštitúcia pri obsadzovaní funkcie určenej osoby a jej zástupcu vyžaduje preukázanie občianskej bezúhonnosti, primerané vzdelanie pre oblasť AML, zodpovedajúcu odbornú prax.

(7) Určenú osobu finančnej inštitúcie a jej zástupcu vymenúva a odvoláva štatutárny orgán, po predchádzajúcom prerokovaní s dozornou radou. Určená osoba finančnej inštitúcie je v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie.

(8) Určenú osobu pobočky finančnej inštitúcie vymenúva a odvoláva zodpovedná osoba pobočky alebo vedúci pobočky. Určená osoba pobočky finančnej inštitúcie podlieha zodpovednej osobe pobočky alebo vedúcemu pobočky. Ak má finančná inštitúcia v rámci Slovenskej republiky viacero miest, v ktorých vykonáva svoje činnosti, môže na takýchto miestach určiť zamestnanca, ktorý nemusí byť členom útvaru zodpovedného za výkon činností potrebných na zabezpečenie úloh preventívneho systému (ďalej „útvary prevencie“), a poveriť ho výkonom vybraných činností, náležiacich určenej osobe alebo útvaru prevencie (ďalej len „poverený zamestnanec“). Poverený zamestnanec je v priebežnom pracovnom kontakte

s určenou osobou. Ak finančná inštitúcia zriadi aj útvar prevencie, určená osoba je vedúcim uvedeného útvaru.

(9) Finančná inštitúcia je povinná zabezpečiť dostatočne nezávislé postavenie určenej osoby, jej zástupcu a útvaru prevencie v štruktúre štatutárnych orgánov, vedúcich zamestnancov a organizačných útvarov je dôležitým prvkom koncepcie ochrany v oblasti AML. Začlenenie určenej osoby v organizačnej štruktúre finančnej inštitúcie obsahuje nasledujúce prvky zaručujúce vhodne vymedzené postavenie určenej osoby, jej zástupcu:

- a) upravenie právomocí a povinností určenej osoby a jej zástupcu v ich pracovných náplniach s dôrazom na prvotnú oblasť pôsobenia, ktorou je zabezpečovanie prevencie finančnej inštitúcie v oblasti AML,
- b) oddelenie od útvarov zabezpečujúcich pre klientov výkon obchodov, resp. platobných operácií klientov,
- c) neobmedzený prístup určenej osoby a jej zástupcu ku všetkým dokumentom, databázam a informáciám finančnej inštitúcie,
- d) samostatné a nezávislé rozhodovanie určenej osoby a jej zástupcu pri posudzovaní neobvyklosti obchodných operácií klientov, oznámených príslušnými zamestnancami v rámci interného systému oznamovania,
- e) samostatné a nezávislé rozhodovanie o zaslaní hlásenia o NOO FSJ,
- f) kontrolná funkcia určenej osoby, jej zástupcu, príp. útvaru prevencie vo vzťahu k útvarom a príslušným zamestnancom zabezpečujúcim výkon obchodov, resp. platobných operácií klientov,
- g) oddelenie určenej osoby, jej zástupcu, príp. útvaru prevencie od zamestnanca zodpovedného za výkon vnútornej kontroly v organizačnej štruktúre, ale pri súčasnom zachovaní následného výkonu kontroly ich činnosti uskutočňovanému zo strany zamestnanca zodpovedného za výkon vnútornej kontroly,
- h) v prípade mimoriadne závažných okolností alebo situácií, okamžitá informácia štatutárnemu orgánu, resp. zodpovednej osoby pobočky.

(10) Do náplne práce určenej osoby patrí predovšetkým:

- a) priebežná príprava a aktualizácia programu a prípadných ďalších potrebných predpisov a postupov pre oblasť AML,
- b) plnenie riadiacich a kontrolných úloh v oblasti AML,
- c) komunikácia a spolupráca s FSJ; včasné ohlasovanie NOO,
- d) komunikácia a spolupráca s NBS,
- e) organizácia a stanovenie pravidiel na zabezpečenie vzdelávania zamestnancov finančnej inštitúcie vrátane novoprijatých zamestnancov,
- f) analytická a poradenská činnosť vo vzťahu k posudzovaniu a oznamovaniu NOO príslušnými zamestnancami v súvislosti s realizáciou obchodov a platobných operácií klientov.

(11) Určená osoba a jeho zástupca sú povinní vykonávať svoje funkcie s odbornou starostlivosťou. Správu o svojej činnosti, resp. o činnosti útvaru prevencie, ak bol zriadený, predkladá určená osoba finančnej inštitúcie štatutárnemu orgánu najmenej jedenkrát ročne.

(12) Správu o činnosti v oblasti AML, predkladá určená osoba pobočky finančnej inštitúcie zodpovednej osobe pobočky a vedúcemu pobočky najmenej jedenkrát ročne.

(13) Správa o činnosti obsahuje najmä nasledujúce informácie:

- a) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO podaných zamestnancami finančnej inštitúcie,

- b) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO, ohlásených FSJ,
- c) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO, ktoré neboli ohlásené FSJ s odôvodnením nepostúpenia,
- d) prehľad zistených nedostatkov a návrh opatrení a termínov na ich odstránenie,
- e) informácie z uskutočnených kontrol,
- f) informáciu alebo prehľad o uskutočnených školeniach príslušných zamestnancov,
- g) štatistiku o zistených nedostatkoch a porušeníach zamestnancov finančnej inštitúcie.

(14) Pred nástupom zamestnanca do pracovného pomeru vo finančnej inštitúcii na pracovné miesto alebo do funkcie, kde bude v priamom kontakte s klientmi zabezpečovať realizáciu platobných operácií, finančná inštitúcia sa na základe výpisu z registra trestov budúceho zamestnanca presvedčí, že budúci zamestnanec nemá v registri trestov záznam o predchádzajúcej majetkovej, hospodárskej alebo inej závažnej trestnej činnosti.

(15) Finančná inštitúcia môže od budúceho zamestnanca okrem výpisu z registra trestov podľa odseku 14 požadovať:

- a) informáciu aj nad rámec výpisu z registra trestov (vtedy by však mala zohľadniť, ak bolo odsúdenie osoby zahladené, hľadá sa na túto osobu, ako keby nebola odsúdená),
- b) referenciu (pracovný posudok) o jeho predchádzajúcej pracovnej bezúhonnosti, vydaný jeho predchádzajúcim zamestnávateľom alebo
- c) inú informáciu.

(16) Finančná inštitúcia by mala požadovať od budúceho zamestnanca viac dokladov alebo informácií viažucich sa k jeho bezúhonnosti, na základe čoho môže objektívnejšie posúdiť jeho bezúhonnosť.

Článok 4

Program vlastnej činnosti finančnej inštitúcie

(1) Finančná inštitúcia je povinná podľa § 20 zákona č. 297/2008 Z. z. vypracovať program, ktorý schvaľuje štatutárny orgán finančnej inštitúcie alebo vedúci pobočky finančnej inštitúcie. Program vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zo zákona č. 297/2008 Z. z., zákona č. 492/2009 Z. z. a ostatných príslušných zákonov a z metodických usmernení FSJ zverejňovaných a pravidelne aktualizovaných na webovom sídle FSJ (<http://www.minv.sk/?Metodicke-usmernenia-a-stanoviska-FSJ>) ako aj z Odporúčaní FATF a príslušnej legislatívy EÚ pre oblasť AML.

(2) Program zohľadňuje vlastné špecifiká finančnej inštitúcie, najmä

- a) veľkosť a podiel na finančnom trhu, organizačnú štruktúru a to z hľadiska veľkosti finančnej inštitúcie, počtu zamestnancov, spôsobu riadenia; druh a rozsah povolených činností a počet klientov, najčastejšie formy NOO,
- b) stanovy a koncepciu ochrany,
- c) oprávnenia, povinnosti, zodpovednosti a úlohy určenej osoby, útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu,
- d) informačné toky, informačné systémy, kontrolné procesy a mechanizmy v tejto oblasti,
- e) postupy a povinnosti zamestnancov finančnej inštitúcie pri výkone druhov obchodov a platobných operácií klientov,
- f) posudzovanie, vyhodnocovanie a aktualizovanie rizík v oblasti AML vrátane výsledkov z NHR podľa § 26a zákona č. 297/2008 Z. z..

(3) Program upravuje najmä:

- a) prehľad známych foriem NOO podľa činností, druhov vykonávaných obchodov a platobných operácií,
- b) podrobnejšie znaky neobvyklosti, podľa ktorých možno rozpoznať NOO,
- c) spôsob vykonávania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi,
- d) určenie spôsobu a rozsahu vykonávania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi na základe výsledkov hodnotenia rizík, podľa § 10 ods. 4 zákona č. 297/2008 Z. z.,
- e) hodnotenie a riadenie rizík súvisiacich s AML podľa § 20a zákona č. 297/2008 Z. z. vrátane postupov pri posudzovaní klientov na základe rizikovo orientovaného prístupu a rizikových analýz, so zohľadnením výsledkov prvotnej a priebežnej identifikácie klientov a jej overenia podľa druhov obchodov a typov platobných operácií a účtov, rizikovej kategórie klientov,
- f) určenie osôb, ktoré v rámci finančnej inštitúcie posudzujú, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý,
- g) určenie času alebo obdobia, kedy bude posudzovanie obchodu vykonané,
- h) určenie spôsobu a postupu vykonania posudzovania podľa písm. f) a g) vrátane uvedenia nástrojov použitých pri posudzovaní a zaznamenávaní výsledkov posudzovania,
- i) spôsob a rozsah realizácie spätnej väzby v rámci finančnej inštitúcie o interných oznámeniach NOO,
- j) povinnosť zachovávať mlčanlivosť o internom oznámení NOO a jeho ohlásení FSJ a o vykonaných opatreniach FSJ podľa § 18 zákona č. 297/2008 Z. z., a to predovšetkým vo vzťahu ku klientovi, ktorého sa to týka, ako aj k osobám, ktoré majú ku klientovi určitý vzťah ako aj k tretím osobám, okrem výnimiek určených zákonom č. 297/2008 Z. z.,
- k) zabezpečovanie ochrany v oblasti AML, prijímanie oznámení o zistených NOO z organizačných útvarov, vyhodnocovanie týchto oznámení a ohlasovanie NOO FSJ a zabezpečovanie priebežného pracovného styku s FSJ, prípadne orgánmi činnými v trestnom konaní,
- l) určenie úloh, povinností a zodpovedností za komplexnú ochranu finančnej inštitúcie v oblasti AML na jednotlivých úrovniach riadenia od štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie, resp. zodpovednej osoby pobočky finančnej inštitúcie po útvary prvého kontaktu s klientom vrátane útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu zameraného na oblasť AML,
- m) určenie informačných tokov a charakterizovanie informačných systémov zameraných na zber, spracovanie a nahlasovanie informácií pre ochranu finančnej inštitúcie v oblasti AML vrátane pravidelných správ predkladaných štatutárnemu orgánu a dozornej rade finančnej inštitúcie a zodpovednej osobe pobočky finančnej inštitúcie, resp. vedúcemu pobočky,
- n) povinnosť identifikovania klientov pri výkone obchodov a jednotlivých finančných operácií a povinnosť overovania tejto identifikácie,
- o) povinnosť zaznamenania uskutočnenej identifikácie a overenia identifikácie klientov,
- p) povinnosť uchovávanía záznamov o identifikácii a overení identifikácie klientov a o finančných operáciách uskutočnených klientmi v zákonom č. 297/2008 Z. z. určenej lehote,
- q) spôsob a lehoty uchovávanía údajov a dokumentácie,
- r) stanovenie určenej osoby podľa § 20 ods. 2 písm. h) zákona č. 297/2008 Z. z.,
- s) postup príslušných zamestnancov a určenej osoby pri zdržaní NOO podľa §16 zákona č. 297/2008 Z. z.,
- t) určenie základných úloh príslušných zamestnancov na všetkých riadiacich úrovniach, zisťovanie NOO a oznamovanie interných oznámení o NOO určenej osobe a spôsob

- zabezpečenia ochrany príslušných zamestnancov v súvislosti s nimi zistenými NOO, ktoré sú oznámené určenej osobe,
- u) obsah a harmonogram odbornej prípravy zamestnancov, prípravu zamestnancov na zabezpečenie úloh v oblasti AML pri výkone konkrétnych činností, druhov obchodov a platobných operácií klientov,
 - v) opatrenia a kontrolné mechanizmy, ktorými sa zamedzí zneužitiu postavenia alebo funkcie príslušných zamestnancov na vedomé sa podieľa na legalizácii alebo financovaní terorizmu pri výkone ich funkcie,
 - w) vnútorný kontrolný systém zameraný na oblasť AML pozostávajúci z kontrolných mechanizmov, procesných kontrol vedúcich zamestnancov vrátane kontrol určenej osoby a interných auditov,
 - x) režim vzdelávania vrátane plánu vzdelávania a spôsob informovania zamestnancov podľa článku 5 ods. 4.

(4) Oblasť AML si vyžaduje, aby program bol vypracovaný ako komplexný predpis, ktorý je prístupný všetkým zamestnancom finančnej inštitúcie v elektronickej alebo v inej podobe (§ 20 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z.).

(5) Program je potrebné aktualizovať aspoň raz za kalendárny rok. Aktualizáciu programu je potrebné vykonať aj pri zmene príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov, pri zmenách týkajúcich sa vlastného výkonu činnosti a druhov obchodov finančnej inštitúcie, pred zavedením používania nových, resp. inovatívnych technológií a softvérových riešení pri poskytovaní produktov (obchodov) a služieb, pri zmenách organizačného usporiadania finančnej inštitúcie.

Článok 5

Informovanosť a vzdelávanie zamestnancov

(1) Všetci zamestnanci finančnej inštitúcie si musia byť vedomí, že aj vedomé napomáhanie, aj nevedomá účasť klientov finančnej inštitúcie z nebalosti na legalizácii alebo na financovaní terorizmu predstavuje operačné riziko. Finančná inštitúcia môže utrpieť v konečnom dôsledku finančné straty, ak uskutoční operácie s výnosmi alebo prostriedkami pochádzajúcimi z akejkoľvek trestnej činnosti, pričom dôjde aj k poškodeniu alebo strate jej dobrého mena.

Sankciám za nesplnenie alebo porušenie povinností v tejto oblasti podliehajú nielen finančné inštitúcie ako právnické osoby, ale aj členovia štatutárneho orgánu, dozornej rady, vedúci zahraničnej pobočky, zodpovedná osoba pobočky, vedúci zamestnanci uskutočňujúci kontrolu a zamestnanci, ktorí sú v priamom styku s klientmi a realizujú pokyny klientov na vykonanie obchodov a platobných operácií.

(2) Pre úspešnosť procesu v oblasti AML je rozhodujúca efektívna príprava zamestnancov a ich náležité oboznámenie sa s povinnosťami a oprávneniami. Štatutárny orgán alebo zodpovedná osoba pobočky spoločne s určenou osobou zabezpečujú informovanosť zamestnancov o zodpovednosti finančnej inštitúcie, ako aj o osobnej zodpovednosti zamestnancov a ich ochrane pri zistení NOO a ohlásení NOO v tejto oblasti.

(3) Finančná inštitúcia vhodným spôsobom zverejnení informáciu pre zamestnancov o tom, kto vykonáva funkciu určenej osoby a kto zastupuje určenú osobu.

(4) Finančná inštitúcia v programe stanoví optimálny režim a spôsob:

- a) informovania jej zamestnancov o systéme ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, postupoch, povinnostiach a oprávneniach v oblasti AML,
- b) sprístupnenia programu a ďalších predpisov príslušným zamestnancom,
- c) organizácie pravidelnej odbornej prípravy a vzdelávacích akcií pre zamestnancov; pokiaľ sú pravidelné školenia realizované prostredníctvom e-learningu, odporúča sa doplniť o formy školenia, tak aby bol školiaci systém efektívny.

(5) Finančná inštitúcia pri informovaní a vzdelávaní zamestnancov zohľadňuje svoje podmienky, najmä veľkosť a organizačné usporiadanie, činnosti a druhy obchodov a finančné operácie vykonávané pre klientov, aby sa všetky potrebné informácie dostali ku všetkým zamestnancom, pre ktorých sú určené. Je dôležité, aby mechanizmus poskytovania informácií zamestnancom zo strany štatutárneho orgánu, zodpovednej osoby pobočky, určenej osoby a príslušných vedúcich zamestnancov finančnej inštitúcie, ako aj model realizácie odbornej prípravy zamestnancov bol efektívny, flexibilný a plnil očakávaný cieľ; preto je nevyhnutná jeho aktualizácia vzhľadom na meniace sa podmienky.

(6) Zamestnanci prvého kontaktu s klientom musia mať všetky potrebné informácie o vykonávaných činnostiach, druhoch obchodov a platobných operáciách, ktoré budú realizovať pre klientov a musia si čo najskôr osvojiť kritériá na posudzovanie obchodov, resp. zisťovanie (foriem) NOO.

Títo zamestnanci musia dokázať posúdiť konanie klientov finančnej inštitúcie ako aj obsah klientmi vykonávaných finančných operácií z hľadiska stupňa ich rizikovosti, neobvyklosti alebo podozrivosti. Vzdelávanie zamestnancov má významne prispieť k tomu, aby získali predpoklady pre zvládnutie postupov na uplatňovanie zásady „poznaj svojho klienta“ („Know Your Customer“, ďalej „KYC“) a rozpoznávanie stupňa rizikovosti konania klientov finančnej inštitúcie, a to aj so zreteľom na zaradenie klientov do jednej z troch skupín pre výkon starostlivosti:

- základnej,
- zjednodušenej a
- zvýšenej.

(7) V rámci vzdelávania finančná inštitúcia zabezpečí, aby boli zamestnanci oboznámení s dôsledkami nedôsledného plnenia svojich pracovných povinností a prípadnej vedomej či nevedomej účasti na legalizácii alebo financovaní terorizmu, ako aj porušenia zákazu poskytnutia informácií klientovi, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti (§ 18 zákona č. 297/2008 Z. z.); ale aj so spôsobom ich ochrany pri zisťovaní NOO.

(8) Finančná inštitúcia musí mať vypracovaný plán vzdelávania zamestnancov zohľadňujúci pracovné zaradenie zamestnancov (vlastnú kategorizáciu podľa pracovných miest zohľadňujúcu vystavenie zamestnanca možnostiam a pokusom o zneužitie na účely legalizácie a financovania terorizmu) a z toho vyplývajúce zodpovednosti, povinnosti a tomu prislúchajúcu úroveň a frekvenciu vzdelávania. Plán vzdelávania, resp. jeho základné zásady, by mal byť súčasťou programu a mal by určiť základnú osnovu, periodicitu a obsah odbornej prípravy zamestnancov.

(9) Každý príslušný zamestnanec, musí byť preukázateľne oboznámený s aktuálnym programom upravujúcim postupy pri posudzovaní klientov a nimi vykonávaných platobných operácií a súčasne je finančná inštitúcia povinná zabezpečiť, aby každý zamestnanec mal k tomuto programu nepretržitý prístup (§ 20 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z.).

(10) Odborná príprava (vzdelávanie) zamestnancov zahŕňa najmä:

- a) oboznámenie sa s programom,
- b) oboznámenie sa so zákonom č. 297/2008 Z. z.,
- c) oboznámenie sa s legislatívou EÚ,
- d) získanie vedomostí a poznatkov z činnosti:
 - 1. určenej osoby,
 - 2. iných finančných inštitúcií,
 - 3. FSJ, NBS,
 - 4. domácich alebo medzinárodných finančných inštitúcií v oblasti AML,
- e) praktické príklady v oblasti AML,
- f) úvodné školenie novoprijatých zamestnancov,
- g) špecializované vzdelávanie,
- h) oboznamovanie zamestnanca s výsledkami absolvovaného vzdelávania podľa odseku 14.

(11) Úvodné školenie majú zamestnanci absolvovať skôr, než budú spracovávať pokyny klientov na vykonanie finančných operácií, ktoré by im malo dať potrebné znalosti pre zisťovanie a overovanie totožnosti klientov pri vzniku obchodného vzťahu a pri výkone obchodov a platobných operácií.

(12) Pri určení frekvencie odbornej prípravy (vzdelávania) finančná inštitúcia postupuje podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z. (najmenej raz za kalendárny rok a vždy pred zaradením zamestnanca na prácu, pri ktorej bude plniť úlohy podľa tohto zákona). Finančná inštitúcia by mala odbornú prípravu (vzdelávanie) opakovať a doplňovať o nové poznatky v prípade potreby aj častejšie ako raz ročne, aby sa zabezpečilo, že zamestnanci budú schopní priebežne vykonávať svoje povinnosti a oprávnenia.

(13) Finančná inštitúcia by mala v rámci odbornej prípravy (vzdelávania) zohľadňovať a pravidelne aktualizovať najmä tieto vzdelávacie formy:

- a) klasická (prednášky),
- b) elektronická (formou e-learning, testu, samo štúdiom zákonov a pod.),
- c) rotácia práce,
- d) koučing a mentoring,
- e) námatkové overovanie vedomostí zamestnancov na mieste výkonu ich práce,
- f) kombinované formy podľa písm. a) až f),
- g) iná forma.

(14) Finančná inštitúcia by si mala zaviesť v rámci odbornej prípravy (vzdelávania) poskytovanie spätnej väzby zamestnancovi o absolvovaní jeho vzdelávania. Počet opakovaní pri overovaní absolvovanej odbornej prípravy (vzdelávania) by mala mať finančná inštitúcia limitovaný, a to maximálnym počtom opakovaní (je neefektívne mať možnosť opakovania overovania odbornej prípravy napríklad formou testu bez obmedzeného počtu opakovaní tohto testu).

(15) Finančná inštitúcia zabezpečí vypracovanie záznamov o uskutočnenej odbornej príprave (vzdelávaní) zamestnancov, ktoré obsahujú dátum, obsah a formu vzdelávania, prípadne vyhodnotenie absolvovaného testu ako aj podpisy zamestnancov alebo potvrdenie elektronickými prostriedkami.

(16) Vzdelávaním zamestnanci získajú potrebné vedomosti a spôsobilosť identifikovať situácie vybočujúce z očakávaného správania klientov a konkrétne znaky NOO. Odbornú prípravu (vzdelávanie) by mala mať finančná inštitúcia nastavenú tak, aby v každom časovom horizonte zohľadňovala riziká v oblasti AML.

Článok 6

Informačný systém vo finančnej inštitúcii

(1) Systémový prístup k riadeniu rizika finančnej inštitúcie a zabezpečeniu ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu si vyžaduje vybudovanie vhodných informačných tokov pre zabezpečenie plynulého, včasného a pravidelného toku informácií medzi jednotlivými riadiacimi úrovňami finančnej inštitúcie. Systémový prístup pre zabezpečenie informačných tokov si vyžaduje podporu vo forme aplikačného programového vybavenia, t. j. špecializovaného informačného systému, resp. systémov.

(2) Informačný systém podľa odseku 1 je v širšom ponímaní systém získavania, vyhodnocovania, odovzdávania a aj používania informácií týkajúcich sa tejto oblasti. Jeho súčasťou sú toky informácií v procese jednotlivých činností finančnej inštitúcie a vykonávaných druhov obchodov pri ochrane v oblasti AML.

(3) Na účely účinnej prevencie v oblasti AML je nevyhnutné zabezpečiť pravidelnú aktualizáciu informačného systému s dôrazom na včasné uvedenie nových druhov obchodov a postupov do tohto systému.

(4) Okrem informačných systémov vrátane aplikačného programového vybavenia pre zabezpečenie informačných tokov pre systém ochrany môže finančná inštitúcia popri manuálnom systéme podporne využívať špecializovaný automatizovaný systém na detekciu NOO a sankcionovaných osôb v príslušných informačných systémoch finančnej inštitúcie, ktorý bude fungovať na základe nastavených scenárov nad databázami klientov a obchodov, resp. platobných operácií.

(5) Finančná inštitúcia je povinná zabezpečiť informačné toky na:

- a) prenos informácií smerom k zamestnancom o princípoch ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, postupoch, povinnostiach a oprávneniach a s tým súvisiacim zabezpečením každodenných úloh,
- b) sprístupnenie programu a ďalších vnútorných predpisov zamestnancom,
- c) prenos potrebných informácií medzi zodpovednou osobou a určenou osobou,
- d) prenos informácií medzi zamestnancami a určenou osobou a naopak, vrátane interného oznamovania NOO,
- e) vedenie evidencie, a to zaznamenávanie, spracúvanie a aktualizovanie údajov o klientoch a zaznamenávanie a monitorovanie platobných operácií klientov,
- f) oboznamovanie štatutárneho orgánu, resp. zodpovednej osoby s výsledkami kontroly uskutočňovanej určenou osobou a zamestnancom zodpovedným za výkon vnútornej kontroly ako aj informovanie zamestnancov o týchto výsledkoch,
- g) prenos informácií medzi určenou osobou a FSJ, vrátane ohlasovania NOO a poskytovania ďalších potrebných informácií a podkladov FSJ ako aj poskytovania spätnej väzby od FSJ finančnej inštitúcii,
- h) vyhľadávanie NOO v relevantných informačných systémoch finančnej inštitúcie, ktoré obsahujú údaje o klientoch a ich platobných operáciách.

(6) Finančná inštitúcia by mala v rámci zabezpečenia informačných tokov podľa odseku 5 písm. e) zohľadňovať aj platobné operácie a ich rizikovosť v oblasti AML.

(7) Formu, obsah a pravidlá informačných tokov určuje finančná inštitúcia s prihliadnutím na jej veľkosť, zameranie, rozsah a zložitosť ňou vykonávaných činností a ponúkaných druhov obchodov a služieb ako aj charakteristických znakov klientov a ich obchodov.

(8) Súčasťou informačného systému finančnej inštitúcie je taký elektronický informačný systém (ďalej „EIS“), ktorý zodpovedá zákonným požiadavkám, s cieľom zabezpečenia dostatočnej kvality ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu. EIS, zaznamenávajúci a spracúvajúci údaje o klientoch a ich finančných operáciách, musí zohľadňovať požiadavky upravené v § 7 ods. 1 zákona č. 297/2008 Z. z.:

- a) ak ide o klienta - fyzickú osobu, EIS musí obsahovať zistenie nasledovných údajov: meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené, adresu trvalého pobytu alebo iného pobytu, štátnu príslušnosť, druh a číslo dokladu totožnosti a číslo účtu klienta,
- b) ak ide o klienta - fyzickú osobu – podnikateľa, rovnako ako v bode a) aj s adresou miesta podnikania, identifikačného čísla ak bolo pridelené, označenia úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je tento podnikateľ zapísaný a číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie,
- c) ak ide o klienta - právnickú osobu, EIS musí obsahovať zistenie nasledovných údajov: obchodné meno, adresa sídla, identifikačné číslo, označenie úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je právnická osoba zapísaná a čísla zápisu do tohto registra a zistenie údajov, identifikáciu a overenie identifikácie fyzickej osoby, oprávnenej konať v mene tejto právnickej osoby, podľa bodu a).

(9) Okrem údajov uvedených v odseku 9 EIS obsahuje aj informácie alebo záznamy o povahe obchodného vzťahu klienta, pričom povaha obchodného vzťahu je daná druhom obchodu v zmysle § 9 písm. h) alebo len obchodom podľa § 9 písm. g) zákona č. 297/2008 Z. z. a je primárne predurčená samotným obchodom, ktorý klient využíva. EIS a spôsob jeho využívania má umožňovať rozpoznať NOO uskutočňované klientmi, prípadne sledovať aj ich priebeh alebo vývoj, ako aj súvislosti a prepojenia medzi obchodmi určitého klienta a, pokiaľ je to možné, aj NOO rôznych klientov.

(10) Osobitnou časťou informácií zaznamenaných a sledovaných prostredníctvom EIS sú údaje o:

- a) politicky exponovaných osobách podľa § 6 zákona č. 297/2008 Z. z.,
- b) konečnom užívateľovi výhod podľa § 6a zákona č. 297/2008 Z. z. a
- c) fiktívnych bankách podľa § 9 písm. c) a § 24 ods. 1 zákona č. 297/2008 Z. z., ktoré zamestnanci získali pri výkone pracovných úloh.

(11) EIS má umožniť finančnej inštitúcii aby mohla bezodkladne poskytnúť FSJ na jej žiadosť informácie o tom, či má, alebo mala obchodný vzťah s konkrétnou osobou v predchádzajúcich piatich rokoch ako aj o povahe takého obchodného vzťahu podľa § 21 ods. 2 zákona č. 297/2008 Z. z..

(12) EIS má umožniť včasne a v dostatočnom rozsahu poskytovať údaje FSJ, NBS a orgánom činným v trestnom konaní v zákonom určených prípadoch a v neposlednom rade EIS má zodpovedať požiadavkám na účely kontroly pre vlastnú potrebu finančnej inštitúcie a na štatistické účely.

Článok 7

Identifikácia a overovanie identifikácie klienta, rizikový profil klienta, základná, zjednodušená, zvýšená starostlivosť

(1) Základné povinnosti a postupy finančnej inštitúcie v týchto oblastiach určujú ustanovenia najmä § 7, 8 a 10 až 13 zákona č. 297/2008, § 31, 80, 88, 88a zákona č. 492/2009 Z. z.. V rámci týchto postupov finančná inštitúcia overí aj to, či je klient vedený na sankčnom zozname.

(2) V zmysle § 88 ods. 3 zákona č. 492/2009 Z. z. je finančná inštitúcia oprávnená od klienta, resp. používateľa platobných služieb a jeho zástupcu požadovať na účely zisťovania, preverenia a kontroly identifikácie, na účely uzatvárania a vykonávania obchodov pri vykonávaní platobných služieb podľa tohto zákona, na účely prijímania a vybavovania reklamácií a na ďalšie účely uvedené v odseku 5 tohto zákona pri každom obchode požadovať údaje vymedzené v ods. 3 písm. a) zákona č. 492/2009 Z. z.:

- ak ide o fyzickú osobu, vrátane fyzickej osoby zastupujúcej právnickú osobu, meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu, adresu prechodného pobytu, rodné číslo, ak je pridelené, dátum narodenia, štátnu príslušnosť, druh a číslo dokladu totožnosti,
- ak ide o fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom, aj adresu miesta podnikania, predmet podnikania, označenie úradného registra alebo inej úradnej evidencie v ktorej je zapísaný, a číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie,
- ak ide o právnickú osobu, názov, identifikačné číslo, ak je pridelené, adresu sídla, predmet podnikania alebo inej činnosti, adresu umiestnenia podniku alebo organizačných zložiek a adresu miesta výkonu činnosti, zoznam osôb tvoriacich štatutárny orgán tejto právnickej osoby a údaje o nich v rozsahu podľa prvého bodu, označenie úradného registra alebo inej úradnej evidencie v ktorej je táto právnická osoba zapísaná, a číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie,

a získať ich spôsobom vymedzeným v ods. 3 písm. b) zákona č. 492/2009 Z. z. kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním.

(3) Finančná inštitúcia uskutoční všetky prvky základnej starostlivosti o klienta (fyzickú osobu aj právnickú osobu) podľa § 10 ods. 1 zákona č. 297/2008 Z. z. vždy v situáciách uvedených v odseku 2 tohto ustanovenia zákona. Pri jednorazových obchodoch mimo obchodného vzťahu finančná inštitúcia identifikuje a overuje identifikáciu vždy, ak obchod dosiahne hodnotu aspoň 1 000 EUR. Finančná inštitúcia si môže na základe hodnotenia rizík podľa § 20a zákona č. 297/2008 Z. z. stanoviť aj nižšiu hodnotu obchodu, ak existuje vyššie riziko legalizácie a financovania terorizmu.

(4) Finančná inštitúcia zisťuje, či klient koná vo vlastnom mene, pričom na účel tohto metodického usmernenia je potrebné rozumieť „vykonávanie obchodu na vlastný platobný účet“, resp. s „vlastnými prostriedkami“ ako konanie vo vlastnom mene. Podľa ustanovenia § 10 ods. 7 zákona č. 297/2008 Z. z. je potrebné túto skutočnosť zistiť vždy v situáciách uvedených v ustanovení § 10 ods. 2, keď ide o obchod aspoň vo výške 15 000 EUR a pri obchode 10 000 eur v hotovosti.

(5) Identifikovanie a overovanie konečného užívateľa výhod finančná inštitúcia vykonáva podľa § 6a, § 7, § 8 a § 10 zákona č. 297/2008 Z. z..

(6) Konečným užívateľom výhod podľa ustanovenia § 6a zákona č. 297/2008 Z. z. je každá fyzická osoba, ktorá skutočne ovláda alebo kontroluje právnickú osobu, fyzickú osobu - podnikateľa alebo združenie majetku, a každá fyzická osoba, v prospech ktorej tieto subjekty vykonávajú svoju činnosť alebo obchod; medzi konečných užívateľov výhod patrí najmä,

- a) ak ide o právnickú osobu, ktorá nie je združením majetku ani emitentom cenných papierov prijatých na obchodovanie na regulovanom trhu, ktorý podlieha požiadavkám na uverejňovanie informácií podľa osobitného predpisu, rovnocenného právneho predpisu členského štátu alebo rovnocenných medzinárodných noriem, fyzická osoba, ktorá

1. má priamy alebo nepriamy podiel alebo ich súčet najmenej 25% na hlasovacích právach v právnickej osobe alebo na jej základnom imaní vrátane akcií na doručiteľa,

2. má právo vymenovať, inak ustanoviť alebo odvolať štatutárny orgán, riadiaci orgán, dozorný orgán alebo kontrolný orgán v právnickej osobe alebo akéhokoľvek ich člena,
 3. ovláda právnickú osobu iným spôsobom, ako je uvedené v prvom a druhom bode,
 4. má právo na hospodársky prospech najmenej 25% z podnikania právnickej osoby alebo z inej jej činnosti,
- b) ak ide o fyzickú osobu - podnikateľa, fyzická osoba, ktorá má právo na hospodársky prospech najmenej 25% z podnikania fyzickej osoby - podnikateľa alebo z inej jej činnosti,
- c) ak ide o združenie majetku, fyzická osoba, ktorá
1. je zakladateľom alebo zriaďovateľom združenia majetku; ak je zakladateľom alebo zriaďovateľom právnická osoba, fyzická osoba podľa písmena a),
 2. má právo vymenovať, inak ustanoviť alebo odvolať štatutárny orgán, riadiaci orgán, dozorný orgán alebo kontrolný orgán združenia majetku alebo ich člena alebo je členom orgánu, ktorý má právo vymenovať, inak ustanoviť alebo odvolať tieto orgány alebo ich člena,
 3. je štatutárnym orgánom, riadiacim orgánom, dozorným orgánom, kontrolným orgánom alebo členom týchto orgánov,
 4. je príjemcom najmenej 25% prostriedkov, ktoré poskytuje združenie majetku, ak boli určené budúci príjemcovia týchto prostriedkov; ak neboli určené budúci príjemcovia prostriedkov združenia majetku, za konečného užívateľa výhod sa považuje okruh osôb, ktoré majú významný prospech zo založenia alebo pôsobenia združenia majetku.

(7) Identifikáciu konečného užívateľa výhod podľa § 6a zákona 297/2008 Z. z. by mala finančná inštitúcia vykonať vždy ak ide o:

- a) právnickú osobu podľa § 6a ods. 1 písm. a) zákona č. 297/2008 Z. z.,
- b) fyzickú osobu podnikateľa podľa § 6a ods. 1 písm. b) zákona č. 297/2008 Z. z.,
- c) združenie majetku podľa § 6a ods. 1 písm. c) zákona č. 297/2008 Z. z..

(8) Ak žiadna fyzická osoba nespĺňa kritéria podľa § 6a ods. 1 písm. a) zákona č. 297/2008 Z. z. za konečného užívateľa výhod u tejto osoby sa považuje člen vrcholového manažmentu, ktorým môže byť:

- a) štatutárny orgán,
- b) člen štatutárneho orgánu,
- c) prokurista a
- d) vedúci zamestnanec v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu.

(9) Finančná inštitúcia v rámci identifikácie konečného užívateľa výhod u subjektov:

- a) podľa odseku 7 písm. a) zisťuje názov, adresu sídla, identifikačné číslo, označenie úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je právnická osoba zapísaná, a číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie, a identifikáciu fyzickej osoby, ktorá je oprávnená konať v mene právnickej osoby,
- b) podľa odseku 7 písm. b) zisťuje meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátumu narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené, adresy trvalého pobytu alebo iného pobytu, štátnej príslušnosti, zistenie druhu a čísla dokladu totožnosti, adresy miesta podnikania, identifikačného čísla, ak bolo pridelené, označenia úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je tento podnikateľ zapísaný, a číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie,
- c) podľa odseku 7 písm. c) zisťuje údaje podľa písm. a) alebo b), a to v závislosti od toho, či pôjde o konečného užívateľa fyzickú osobu.

(10) Identifikáciu konečného užívateľa výhod a prijatie primeraných opatrení na overenie jeho identifikácie vykoná finančná inštitúcia podľa § 7 ods. 1 písm. a) a v súlade s § 10 ods. 1 písm. b) zákona č. 297/2008 Z. z.

(11) Overenie identifikácie konečného užívateľa výhod je možné dokončiť počas uzatvárania obchodného vzťahu, ak sú splnené podmienky podľa § 8 ods. 3 a 4 zákona č. 297/2008 Z. z..

(12) Povinná osoba podľa § 10 ods. 1 písm. b) zákona č. 297/2008 Z. z. je povinná obligatórne vykonať identifikáciu konečného užívateľa výhod a prijať primerané opatrenia na overenie jeho identifikácie vrátane opatrení na zistenie vlastnickej štruktúry a riadiacej štruktúry klienta (napríklad získanie informácií o akcionároch, spoločníkoch, riadiacich orgánoch), ktorý je právnickou osobou alebo združením majetku; pri identifikácii konečného užívateľa výhod sa povinná osoba nesmie spoliehať výlučne na údaje získané z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci. Pri pochybnostiach o pravdivosti alebo úplnosti predtým získaných údajov o konečnom užívateľovi výhod je finančná inštitúcia povinná vykonať opätovne základnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi podľa § 10 ods. 2 písm. d) zákona č. 297/2008 Z. z.. V prípade, ak finančná inštitúcia nemôže vykonať identifikáciu konečného užívateľa výhod a prijať primerané opatrenia na overenie jeho identifikácie vrátane opatrení na zistenie vlastnickej štruktúry a riadiacej štruktúry klienta, je povinná odmietnuť uzavretie obchodného vzťahu, ukončiť obchodný vzťah alebo odmietnuť vykonanie konkrétneho obchodu.

(13) Podľa § 10 ods. 1 písm. d) zákona č. 297/2008 Z. z. je finančná inštitúcia pri konečnom užívateľovi výhod povinná zisťovať, či je politicky exponovanou osobou alebo osobou vedenou na sankčnom zozname.

(14) Konečný užívateľ výhod sa zisťuje vždy, keď ide o právnickú osobu, pričom právna forma nemá vplyv na overovanie konečného užívateľa výhod.

(15) Finančná inštitúcia by mala pri identifikovaní rizík konečných užívateľov výhod zohľadňovať najmä informácie o rizikových faktoroch podľa prílohy č. 1 (najmä časť 2.1.1. prílohy č. 1).

(16) Pri nových klientoch finančná inštitúcia okrem základnej starostlivosti vykoná aj jeho zaradenie do konkrétnej rizikovej skupiny, na základe ktorej je možné vytvoriť rizikový profil klienta.

(17) Pri zaradovaní klientov do určitej rizikovej kategórie finančná inštitúcia zohľadňuje informácie o rizikových faktoroch podľa prílohy č. 1 (najmä časť 2 prílohy č. 1).

(18) Finančná inštitúcia pravidelne aktualizuje rizikový profil klienta podľa rizikovej kategórie, do ktorej bol klient zaradený. Lehoty pre aktualizáciu rizikového profilu klienta podľa rizikových kategórií zapracujú finančné inštitúcie do programu.

(19) Na základe rozčlenenia klientov podľa ich rizikového profilu finančná inštitúcia uplatňuje priebežné monitorovanie obchodného vzťahu podľa § 10 ods. 1 písm. g) zákona č. 297/2008 Z. z., ktoré vedie k rozpoznávaniu a ohlasovaniu NOO.

(20) Finančná inštitúcia uplatňuje prvky zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v rozsahu a za podmienok uvedených v § 11 zákona č. 297/2008 Z. z. Finančná inštitúcia môže uplatniť zjednodušenú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi po zohľadnení

rizikovo orientovaného postupu, v prípade takých situácií a klientov, keď je možné údaje o nich získať z verejne dostupných a overiteľných zdrojov a zároveň tieto informácie dostatočne odôvodňujú použitie zjednodušenej starostlivosti. Finančná inštitúcia zohľadňuje pri zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi aj postup podľa prílohy č. 1 (najmä časť 3, kapitola 3.1 prílohy č.1).

(21) Uplatnenie zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi neznamená výnimku pre finančnú inštitúciu z uplatňovania povinnosti priebežného monitorovanie obchodného vzťahu podľa § 10 ods. 1 písm. g) ako aj ďalších povinností podľa §§ 14, 17, 19 a 21 zákona č. 297/2008 Z. z.

(22) Finančná inštitúcia uplatňuje prvky zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v rozsahu a za podmienok podľa § 12 ods. 2 zákona č. 297/2008 Z. z., ktoré vedie k zmierňovaniu zvýšeného rizika na prijateľnú úroveň. Finančná inštitúcia zohľadňuje pri zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi aj postup podľa prílohy č. 1 (najmä časť 3, kapitola 3.2. prílohy č.1).

(23) Zvýšenú starostlivosť finančná inštitúcia uplatňuje najmä pri:

- a) obchodoch, ktoré predstavujú vzhľadom na svoju povahu vyššie riziko,
- b) osobitných kategóriách klientov a subjektov.

(24) Identifikácia klienta – fyzickej osoby bez jej fyzickej prítomnosti prostredníctvom technických prostriedkov a postupov podľa zákona č. 297/2008 Z. z. je podrobnejšie upravená v Stanovisku Útvaru dohľadu nad finančným trhom č. 1/2018 zo dňa 10. decembra 2018, uverejneného na webovej stránke NBS: (http://www.nbs.sk/img/Documents/Legislativa/Vestnik/Stanovisko1_2018.pdf).

(25) Podmienky pre kvalifikované uplatnenie princípu KYC vyplývajú z povinností finančnej inštitúcie a klienta, určených v ustanoveniach §§ 10 až 12 zákona č. 297/2008 Z. z.. Rozhodujúce sú ustanovenia § 10 ods. 1, 4 a 5 a § 11 ods. 3 zákona AML. Postup podľa ustanovení § 10 ods. 1 a § 11 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z. umožní finančnej inštitúcii primerane sa presvedčiť o skutočnej identite každého klienta a rozpoznať účel a plánovanú povahu obchodných aktivít, ktoré bude klient pravdepodobne vykonávať. Tento postup je zároveň východiskovým bodom finančnej inštitúcie pre vytvorenie rizikového profilu klienta, následné určenie rozsahu starostlivosti podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona č. 297/2008 Z. z. a pre akceptovanie klienta. Finančná inštitúcia potom v závislosti od výsledku uplatní postupy v rámci základnej starostlivosti podľa § 10, zjednodušenej starostlivosti podľa § 11 alebo zvýšenej starostlivosti § 12 zákona č. 297/2008 Z. z..

Článok 8

Rozpoznávanie, ohlasovanie a zdržanie neobvyklých obchodných operácií

(1) Finančná inštitúcia je vždy povinná posudzovať, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý. Podľa § 20 ods. 1 a 2 písm. d) zákona č. 297/2008 Z. z. musí mať finančná inštitúcia túto časť postupov upravenú vo svojom programe. Plnenie povinností uvedených v § 14 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 297/2008 Z. z. je potrebné plniť preukázateľným spôsobom tak, aby finančná inštitúcia mohla v súlade s § 30 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z. pri kontrole poskytnúť informácie a písomné doklady o plnení týchto povinností. Záznam o posudzovaní transakcie je potrebné uchovávať 5 rokov na základe § 30 ods. 3 v spojitosti s § 33 ods. 5 zákona č. 297/2008 Z. z..

(2) Podľa § 4 zákona č. 297/2008 NOO je právny úkon alebo iný úkon, ktorý nasvedčuje tomu, že jeho vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo financovaniu terorizmu. Ustanovenie § 4 ods. 2 zákona uvádza demonštratívny výpočet NOO. V každej NOO uvedenej v tomto ustanovení je však niekoľko znakov (indikátorov) neobvyklosti (napr. nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov vzhľadom na druh obchodu, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov bez zrejmeho ekonomického alebo zákonného účelu, atď.), ktoré je finančná inštitúcia povinná posudzovať. Až na základe takéhoto postupu je možné kvalifikovane posúdiť, či pripravovaná alebo vykonávaná obchodná operácia klienta je alebo nie je neobvyklá. Zákon č. 297/2008 v ustanovení § 4 neupravuje žiadne kritériá, napr. v podobe hraničných súm finančných prostriedkov, ktoré by viedli k automatickému určeniu, že pri určitom type finančnej operácie ide nesporne o NOO. Rozhodujúcim prvkom pre posudzovanie obchodných operácií klienta je uplatnenie princípu KYC a kvalifikované rozpoznávanie indikátorov neobvyklosti, ako aj ďalších znakov alebo kritérií, ktoré si povinne finančná inštitúcia stanoví v závislosti od predmetu a rozsahu svojej činnosti a druhu a rozsahu vykonávaných obchodov a finančných operácií pre klientov, v rámci tvorby prehľadu foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona č. 297/2008 Z. z.).

(3) Bez ohľadu na to, akú úroveň starostlivosti uplatňuje finančná inštitúcia voči klientovi, je povinná posudzovať či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý (§ 14 ods. 1 zákona č. 297/2008 Z. z.) a venovať osobitnú pozornosť všetkým zložitým, nezvyčajne veľkým obchodom a všetkým obchodom s nezvyčajnou povahou, ktoré nemajú zrejmy ekonomický účel alebo zrejmy zákonný účel a urobiť o nich príslušný záznam podľa § 14 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z. (tzv. „interné hlásenie o možnej NOO“), tieto záznamy je potrebné uchovávať v súlade s lehotou uvedenou v § 19 zákona č. 297/2008 Z. z..

(4) Finančná inštitúcia vykonáva kvalifikované posudzovanie pripravovaných alebo vykonávaných obchodov a finančných operácií podľa § 14 zákona č. 297/2008 Z. z. v rôznych časových úsekoch a na rôznych úrovniach. Proces posudzovania prebieha:

- a) v „prvej línii“, kde sú zamestnanci finančnej inštitúcie v kontakte s existujúcim alebo potenciálnym klientom,
- b) v rámci priebežného monitorovania existujúceho obchodného vzťahu,
- c) v rámci následného (spätného) posudzovania obchodov klienta.

a) posudzovanie obchodov v prvotnom kontakte s klientom pred a počas vykonávania obchodu, resp. finančnej operácie

Posudzovanie obchodov klienta uskutočňujú zamestnanci finančnej inštitúcie, ktorí sú pri plnení svojich povinností v kontakte s klientom, najmä tí, čo preberajú alebo spracúvajú príkazy klienta na realizáciu jeho obchodov, resp. platobných operácií.

Posudzovanie obchodu, resp. platobnej operácie zamestnancom finančnej inštitúcie sa teda uskutočňuje zväčša na mieste realizácie finančnej operácie a pred jej vykonaním, resp. pri pokuse o vykonanie finančnej operácie tak, aby mohla byť prípadná NOO identifikovaná a ohlásená bez zbytočného odkladu.

Rozhodujúcim prvkom pre posudzovanie obchodných operácií klienta je primerané uplatnenie princípu KYC a jeho postupov a kvalifikované rozpoznávanie znakov neobvyklosti. Tento postup umožní zamestnancovi posudzovať pripravované alebo vykonávané obchody klienta pomocou ich porovnávaní s prehľadom foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona č. 297/2008 Z. z.), ako aj s formami uvedenými v § 4 ods. 2 zákona č. 297/2008 Z. z. a odhaliť tie, ktoré sú neobvyklé vo vzťahu ku klientovi a jeho inak obvyklým obchodom a finančným operáciám.

Ak zamestnanec posúdi pripravovaný alebo vykonávaný obchod ako neobvyklý, urobí o tomto obchode písomný záznam podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z. a neodkladne oznámi toto zistenie určenej osobe (ďalej len „oznámenie o NOO“).

b) posudzovanie obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu

V závislosti od toho, či ide o:

1. existujúci obchodný vzťah (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona č. 297/2008 Z. z.) alebo
2. príležitostný obchod (§ 10 ods. 2 písm. b) a písm. c) zákona č. 297/2008 Z. z.), príslušní zamestnanci finančnej inštitúcie posudzujú obchody a finančné operácie klienta aj v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu.

Posudzovanie pripravovaných aj vykonávaných obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu je špecifické tým, že obchodný vzťah už vznikol a trvá (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona č. 297/2008 Z. z.). Prípadne je klient finančnej inštitúcii známy vzhľadom na to, že už vykonal viaceré príležitostné obchody (§ 10 ods. 2 písm. b), príp. c) zákona č. 297/2008 Z. z.). Nejde teda o prvý kontakt s klientom a finančná inštitúcia môže zohľadniť existujúci rizikový profil klienta a históriu ním vykonaných obchodov.

Postup podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. d) zákona č. 297/2008 Z. z., vrátane overovania úplnosti a platnosti identifikačných údajov a informácií podľa ustanovenia § 10 ods. 8 zákona a povinnosť klienta podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona, tvoria základ priebežného monitorovania obchodného vzťahu. Tento druh monitorovania si vyžaduje vytváranie rizikových profilov klientov a ich triedenie s ohľadom na možné riziko legalizácie alebo financovania terorizmu podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona č. 297/2008 Z. z..

Priebežné monitorovanie obchodného vzťahu predpokladá využívanie vhodného EIS, čo finančnej inštitúcii umožní v súlade s rizikovo orientovanou prevenciou vytvoriť finančné, či iné kritériá, resp. limity ako jedny zo znakov neobvyklosti finančných operácií klientov, ktoré by oddeľovali určité úrovne procesu monitorovania, zodpovedajúce stupňu rizikivosti operácií uskutočňovaných klientmi. Stanovené kritériá alebo limity, definované finančnou inštitúciou na tento účel, musia byť pravidelne preverované, aby bolo možné určiť ich primeranosť voči zisteným úrovniam rizík. Finančná inštitúcia je povinná taktiež pravidelne prehodnocovať primeranosť existujúceho systému a jednotlivých procesov ochrany a prevencie. Pre posudzovanie obchodov sú v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu dôležité tie pripravované alebo vykonávané obchody klienta, ktoré sa nezhodujú so známou alebo očakávanou aktivitou klienta alebo aj s formami NOO uvedenými v programe alebo v § 4 ods. 2 zákona č. 297/2008 Z. z. Takéto obchody klienta sú predmetom posudzovania (§ 14 ods. 2 zákona) a je nutné urobiť o nich písomný záznam (§ 14 ods. 3 zákona), pričom tieto záznamy je potrebné uchovávať v súlade s lehotou uvedenou v § 19 tohto zákona č. 297/2008 Z. z..

Určená osoba môže na základe výsledkov posudzovania jednotlivých okolností obchodu a finančnej operácie a s ohľadom na prehľad foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) a § 4 ods. 2 zákona č. 297/2008 Z. z.) dospieť k záveru, že v danom prípade nejde o NOO. Ak to nie je možné len na základe informácií o klientovi, ktoré finančná inštitúcia už má k dispozícii, môže podľa okolností žiadať od klienta ďalšie potrebné informácie a doklady v zmysle ustanovenia § 10 ods. 5 zákona č. 297/2008 Z. z..

V prípadoch, keď určená osoba nedokáže ani týmto postupom zdôvodniť obchody a finančné operácie klienta, ktoré sa nezhodujú s jeho rizikovým profilom alebo s jeho známymi alebo očakávanými aktivitami, postačí, že tieto operácie len nasvedčujú tomu, že ich vykonaním môže dôjsť k legalizácii príjmov z trestnej činnosti alebo k financovaniu

terorizmu a určená osoba je povinná postupovať podľa § 17 zákona č. 297/2008 Z. z., t. j. ohlásiť NOO FSJ.

Posudzovanie obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu vykonávajú v závislosti od obchodu a finančnej operácie zamestnanci, ako aj určená osoba.

c) posudzovanie obchodov v rámci následného, resp. spätného posudzovania obchodov klienta

Prostriedkom následného monitorovania obchodov a finančných operácií klientov je napríklad následný náhodný výber uskutočnených obchodov a finančných operácií v rámci výkonu kontroly zo strany vedúceho zamestnanca, nadriadeného príslušnému zamestnancovi, ktorý realizoval operácie klienta, ako aj v rámci výkonu kontroly uskutočňovanej určenou osobou a útvaram vnútornej kontroly.

(5) Odporúčaný postup pri spracovávaní a narábaní s internými oznámeniami o NOO a hláseniami o NOO:

- a) všetky interné oznámenia o NOO zaslané príslušnými zamestnancami určenej osobe musia byť zdokumentované podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z. a musia byť k dispozícii pre účely kontroly podľa ustanovenia § 29 zákona,
- b) zasielanie interných oznámení a hlásení určenej osobe nesmie byť podmienené predchádzajúcim súhlasom žiadnej osoby,
- c) určená osoba eviduje a uchováva oznámenia o interných oznámeniach o NOO vrátane funkcie, mena, priezviska, označenia pracoviska alebo útvaru finančnej inštitúcie a všetkých údajov o danom klientovi a obchode v súlade s ustanovením § 19 zákona č. 297/2008 Z. z.,
- d) určená osoba ako aj zamestnanci finančnej inštitúcie vrátane vedúcich zamestnancov (a členov štatutárneho orgánu), ktorí sa podieľajú na posudzovaní obchodov podľa § 14 zákona č. 297/2008 Z. z., sú povinní zachovávať mlčanlivosť o ohlásení NOO a o opatreniach, ktoré vykoná FSJ (§ 18 zákona), vrátane plnenia povinností podľa ustanovení § 17 ods. 5 a § 21 zákona; pričom povinnosti mlčanlivosti sa však finančná inštitúcia nemôže dovoľávať voči Národnej banke Slovenska a Úrad (§ 18 ods. 5 zákona č. 297/2008 Z. z.) v súvislosti s výkonom dohľadu a kontroly podľa ustanovenia § 29 zákona č. 297/2008 Z. z.. Za predpokladu, že poskytnuté informácie sa použijú výhradne na účely predchádzania legalizácii alebo financovaniu terorizmu, sa povinnosť mlčanlivosti nevzťahuje na poskytovanie informácií medzi úverovými alebo finančnými inštitúciami za podmienok podľa ustanovení § 18 ods. 8 písm. a) a c) zákona č. 297/2008 Z. z.,
- e) finančná inštitúcia je povinná vypracovať postup od zistenia NOO po neodkladné ohlásenie NOO, vrátane postupu a zodpovednosti zamestnancov, ktorí obchod posudzujú,
- f) určená osoba po prijatí interného oznámenia o NOO môže potvrdiť prijatie oznámenia o NOO príslušnému zamestnancovi, ktorý zaslané oznámenie. Potvrdenie by malo obsahovať poučenie o povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa ustanovenia § 18 zákona č. 297/2008 Z. z.. V prípade, ak má finančná inštitúcia elektronický systém zberu interných hlásení, ktorý umožňuje príslušnému zamestnancovi sledovať stav, resp. prijatie podaného interného hlásenia o NOO určenou osobou, resp. útvaram prevencie, nie je potrebné individuálne potvrdenie prijatia takéhoto oznámenia,
- g) interné oznámenie o NOO, resp. konanie klienta a obchod alebo finančná operácia, ktorej sa oznámenie týka, musia byť predmetom posúdenia určenej osoby, ktorá môže na základe výsledkov ďalšieho posudzovania jednotlivých okolností obchodu, resp. finančnej operácie a s ohľadom na prehľad foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona) a § 4 ods. 2

zákona č. 297/2008 Z. z. rozhodnúť, či ide alebo nejde o NOO. Toto interné oznámenie obsahuje informácie o ekonomickom alebo zákonnom účele finančných operácií a v prípade, že ide o obchod obvyklý, aj dostatočné odôvodnenie alebo uvedenie informácií a dôvodov ohľadom jeho obvyklého charakteru. V opačnom prípade nemožno považovať proces takého posudzovania za hodnoverný a objektívny. Ak rozhodnutie nie je možné len na základe informácií o klientovi, ktoré finančná inštitúcia už má k dispozícii, môže podľa okolností žiadať od klienta ďalšie potrebné informácie a doklady podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona č. 297/2008 Z. z.. Ak určená osoba dospeje k odôvodnenému záveru, že v prípade interne oznámenej NOO nejde o NOO, je povinná toto rozhodnutie písomne zdokumentovať a všetky súvisiace údaje, písomné v podklady a elektronickú dokumentáciu naďalej uchovávať v súlade s dobou určenou v § 19 zákona č. 297/2008 Z. z.,

- h) v prípadoch, keď určená osoba nemôže ani týmto postupom dospieť k záveru, že nejde o NOO, postačí, že oznámený obchod, resp. finančná operácia nasvedčuje tomu, že ich vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo k financovaniu terorizmu a určená osoba je povinná postupovať podľa ustanovenia § 17 zákona č. 297/2008 Z. z., t. j. ohlásiť NOO FSJ.

Podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona č. 297/2008 Z. z. NOO alebo pokus o jej vykonanie musia byť ohlásené FSJ bez zbytočného odkladu, t. j. pri najbližšej príležitosti. Neustále je treba brať do úvahy konkrétne okolnosti situácie, v ktorej sa realizuje zistenie NOO, pričom finančná inštitúcia je povinná ohlásiť NOO čo najskôr. Rozhodnutie určenej osoby ohlásiť NOO nesmie byť podmienené súhlasom alebo schválením akoukoľvek inou osobou. Hlásenie o NOO obsahuje údaje určené ustanoveniami § 17 ods. 3 a nesmie obsahovať údaje uvedené v § 17 ods. 4 zákona č. 297/2008 Z. z.. Označenie hlásenia o každej NOO by malo mať podobu: poradové číslo/rok/znakový kód finančnej inštitúcie. Ohlásiť NOO je možné písomne, elektronickou formou alebo telefonicky (v takomto prípade je potrebné do 3 dní ohlásiť NOO aj osobne, písomne alebo elektronickou poštou). Vzor tlačiva hlásenia o NOO vydáva FSJ, nachádza sa na webovom sídle (<http://www.minv.sk/?vzory>). Doplnenie hlásenia o NOO z vlastnej iniciatívy finančnej inštitúcie je možné urobiť najneskôr do 30 dní. Po tejto lehote je potrebné dodatočne získané informácie a podklady ohlásiť ako ďalšiu NOO (príp. po telefonickom dohovore s FSJ ako doplnenie predchádzajúcej NOO). V tejto ďalšej NOO finančná inštitúcia uvedie s ktorou NOO dodatočne získané informácie a podklady súvisia. V súvislosti s ohlasovaním NOO a zasielaním ďalších doplňujúcich informácií, ako aj celkovej komunikácie a výmeny informácií s FSJ sa odporúča v záujme kompatibility a zjednotenia postupu pri procese ohlasovania, ako aj zjednotenia kontrolných procesov, aby finančné inštitúcie komunikovali s FSJ elektronickými prostriedkami prostredníctvom elektronickej podateľne, za dodržania podmienok ochrany prenášaných dát a jednoznačnej identifikácie a overovania. Iba týmto spôsobom je možné predchádzať bezpečnostným rizikám spojeným s ohlasovaním NOO,

- i) zákon č. 297/2008 Z. z. ustanovením § 18 ods. 8 písm. a) umožňuje finančným inštitúciám za vymedzených podmienok výmenu informácií, ak tá je odôvodnená a má vzťah k hrozbe legalizácie alebo financovania terorizmu a napomáha povinným osobám efektívnejšie posudzovať obchodné a finančné operácie klienta, ako aj upozorniť ďalšie povinné osoby na identifikované riziká. Predmetom výmeny informácií nemôže byť plný rozsah ohlásenej NOO ako celku, ale iba konkrétna informácia vzťahujúca sa k hrozbe rizika legalizácie alebo financovania terorizmu. Poskytované informácie sa smú v zmysle zákona použiť výhradne na účely predchádzania legalizácie alebo financovania terorizmu.

- (6) Odporúčaný postup pri zdržaní NOO:
- a) podľa ustanovenia § 16 zákona č. 297/2008 Z. z. finančná inštitúcia zdrží NOO, teda určitý obchod alebo finančnú operáciu (§ 9 písm. h) zákona), ktorý by bol inak vykonaný,
 - b) pokiaľ nedôjde zo strany klienta k nejakému úkonu, resp. prejavu vôle vykonať obchod alebo finančnú operáciu, finančná inštitúcia nemá aký obchod zdržať,
 - c) finančná inštitúcia je povinná podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 297/2008 Z. z. zdržať NOO do jej ohlásenia FSJ, pričom vždy sa zohľadňujú prevádzkové a technické možnosti, ako aj okamih, kedy bola, resp. mala byť finančná operácia posúdená ako neobvyklá; napr. obchod klienta posúdený v rámci následného resp. spätného posudzovania obchodov klienta už zdržať nemožno,
 - d) finančná inštitúcia je povinná v zmysle ustanovenia § 16 ods. 2 zákona č. 297/2008 Z. z. zdržať NOO v dvoch nasledujúcich prípadoch:
 1. finančná inštitúcia zdrží NOO na základe vlastného rozhodnutia vtedy, ak vykonaním NOO hrozí nebezpečenstvo, že môže byť zmarené alebo podstatne sťažené zaistenie príjmu z trestnej činnosti alebo prostriedkov určených na financovanie terorizmu; pričom o takomto zdržaní NOO je finančná inštitúcia povinná ihneď informovať FSJ,
 2. finančná inštitúcia zdrží NOO, ak ju o to FSJ písomne požiada,
 - e) finančná inštitúcia nezdrží NOO, ak ju nemožno z prevádzkových alebo technických príčin zdržať (o tejto skutočnosti ihneď informuje FSJ), alebo by zdržanie NOO mohlo podľa predchádzajúceho upozornenia FSJ zmariť spracovanie NOO,
 - f) lehota zdržania operácie finančnou inštitúciou v zmysle § 16 zákona je najviac 120 hod., preto ak počas uvedenej lehoty FSJ oznámi finančnej inštitúcii, že vec odovzdala orgánu činnému v trestnom konaní, finančná inštitúcia je povinná lehotu zdržania predĺžiť, avšak max. o ďalších 72 hod. Celková doba zdržania NOO môže teda trvať najviac 192 hodín. V prípade, že počas zdržania operácie nie je doručený finančnej inštitúcii príkaz na zaistenie finančných prostriedkov zo strany sudcu, resp. prokurátora v zmysle § 95 alebo 96 zákona č. 301/2005 Z. z. trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej „trestný poriadok“), finančná inštitúcia zdržanú operáciu po uplynutí uvedenej lehoty vykoná. Pred uplynutím lehoty zdržania finančná inštitúcia môže vykonať operáciu len v prípade, že jej FSJ písomne oznámi, že z pohľadu spracovania NOO nie je potrebné jej ďalšie zdržanie. Do doby zdržania NOO sa nepočíta sobota a deň pracovného pokoja.

Za začiatok plynutia lehoty zdržania operácie v zmysle § 16 zákona č. 297/2008 Z. z. sa považuje okamih, kedy klient prejaví úmysel (vôľu) vykonať finančnú operáciu. V prípade, že finančná inštitúcia predpokladá, že klient prejaví úmysel vykonať NOO v budúcnosti, je povinná zabezpečiť také personálne, organizačné a technické opatrenia, aby v prípade jej zadania zo strany klienta nedošlo k jej vykonaniu, a tým k zmareniu prípadného zdržania NOO. Za začiatok plynutia lehoty zdržania operácie v zmysle § 16 zákona nemožno považovať okamih, kedy finančná inštitúcia vyhodnotila ako neobvyklé už zrealizované finančné operácie, resp. sa o zrealizovaných operáciách klienta dozvedela. Dôvodom na vykonanie zdržania operácie rovnako nie je skutočnosť, keď klient požadoval od finančnej inštitúcie všeobecné informácie k platobnému účtu (informácia k aktuálnemu zostatku na účte a pod.).

Článok 9

Opatrenia proti financovaniu terorizmu

(1) Terorizmus predstavuje jeden z najzávažnejších spôsobov porušovania hodnôt, akými sú ľudská dôstojnosť, sloboda, rovnosť a solidarita a dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, na ktorých je založená Európska únia. Predstavuje aj jeden z najväznejších útokov na zásadu demokracie a zásadu právneho štátu, ktoré sú spoločné členským štátom

a na ktorých je založená Európska únia. Zákon č. 297/2008 Z. z. zakazuje financovanie terorizmu a ukladá finančným inštitúciám venovať pozornosť transakciám, ktoré môžu mať súvislosť s financovaním terorizmu.

(2) Problematikou financovania terorizmu sa zaoberá aj Finančná akčná skupina (FATF) vo svojich odporúčaniach a ďalšie informácie a správy k téme financovania terorizmu sú uvedené aj na webovej stránke FATF: (http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/terrorist_financing.html).

(3) Zákon o vykonávaní medzinárodných sankcií (ZOVMS) definuje medzinárodnú sankciu ako obmedzenie, príkaz alebo zákaz v predpisoch o medzinárodnej sankcii na účely zabezpečenia, udržania a obnovy medzinárodného mieru a bezpečnosti, ochrany základných ľudských práv, boja proti terorizmu a šíreniu zbraní hromadného ničenia a dosahovania cieľov Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ a Charty Organizácie Spojených národov. Cieľom sankcií je zabezpečiť, udržať alebo obnoviť medzinárodný mier a bezpečnosť, boj proti terorizmu a šíreniu zbraní hromadného ničenia podľa princípov Charty OSN a spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ.

(4) Postup pri plnení ohlasovacej povinnosti:

- a) finančné inštitúcie používajú v rámci ochrany pred financovaním terorizmu vo vzťahu ku klientom obdobné postupy ako pri ochrane pred legalizáciou, vrátane ohlasovania NOO spojených s financovaním terorizmu FSJ,
- b) finančné inštitúcie sú povinné ohlásiť NOO FSJ bez zbytočného odkladu (§ 17 ods. 1 zákona č. 297/2008 Z. z.); pričom zákon č. 297/2008 Z. z. ako NOO definuje okrem iného aj obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že klientom alebo konečným užívateľom výhod je osoba, voči ktorej sú vykonávané medzinárodné sankcie, alebo osoba, ktorá môže byť vo vzťahu k tejto osobe, ako aj obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že jeho predmetom je, alebo má byť vec alebo služba, ktoré môžu súvisieť s vecou alebo službou, voči ktorým sú vykonávané sankcie podľa ZOVMS,
- c) finančné inštitúcie sú povinné poskytovať Ministerstvu financií Slovenskej republiky v lehotách ním určených zoznam klientov, na ktorých sa vzťahujú medzinárodné sankcie zavedené podľa ZOVMS a príslušných nariadení. Poskytnutý zoznam obsahuje aj čísla účtov a výšku zostatku na účtoch týchto klientov (tzv. sankcionovaných osôb).

(5) Sankcionovanou osobou je osoba, na ktorú sa vzťahuje medzinárodná sankcia a ktorou je:

- a) štát, na ktorý sa vzťahuje medzinárodná sankcia,
- b) občan štátu, na ktorý sa vzťahuje medzinárodná sankcia,
- c) príslušník alebo predstaviteľ osoby, na ktorú sa vzťahuje medzinárodná sankcia,
- d) iná fyzická osoba zdržujúca sa na území, na ktoré sa vzťahuje medzinárodná sankcia, okrem občana SR,
- e) právnická osoba so sídlom na území, na ktoré sa vzťahuje medzinárodná sankcia, alebo
- f) osoba uvedená v zoznamoch vydaných sankčnými výbormi Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov alebo osoba uvedená v rozhodnutí podľa Hlavy V Zmluvy o EÚ alebo v právnych aktoch EÚ.

(6) Zoznam sankcionovaných osôb je zoznam fyzických osôb a právnických osôb, na ktoré sa vzťahujú medzinárodné sankcie vyhlásené predpismi o medzinárodných sankciách uverejňované v Úradnom vestníku Európskej únie alebo v Zbierke zákonov SR. Zoznamy sankcionovaných osôb sú súčasťou príloh jednotlivých nariadení a rozhodnutí EÚ, ktoré zaväzujú všetky finančné inštitúcie členských štátov okamžite zmraziť finančné a ekonomické

zdroje sankcionovaných osôb zo štátov určených v prílohách jednotlivých nariadení a rozhodnutí.

Predmetné nariadenia a rozhodnutia EÚ týkajúce sa výlučne sankcionovaných subjektov a komplexných reštriktívnych opatrení, vrátane konsolidovaného zoznamu, ktorý obsahuje mená a identifikačné údaje o všetkých osobách, skupinách, či subjektoch na ktoré sa vzťahujú finančné obmedzenia Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (v rámci presadzovania Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (Common Foreign and Security Policy) sú uvedené na webovom sídle (https://eeas.europa.eu/topics/sanctions-policy_en).

V tejto súvislosti sú na webovom sídle Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

uvedené sankcie EÚ (<https://www.mzv.sk/zahranicna-politika/medzinarodne-sankcie>, http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/docs/measure_en.pdf).

Konsolidovaný zoznam sankcií je uvedený na webovom sídle: (<https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/un-sc-consolidated-list>).

(7) Zaradenie osoby na zoznam, vyradenie osoby zo zoznamu a práva a povinnosti osoby zaradenej na zoznam sankcionovaných osôb v podmienkach SR upravujú ustanovenia §§ 16 až 18 ZOVMS.

(8) Finančná inštitúcia postupuje v súlade s postupmi pre efektívne vykonávanie pravidiel na zmrazovanie finančných aktív sankcionovaných osôb v praxi SR, ktorý je uvedený na webovom sídle (<https://www.finance.gov.sk/sk/financie/financny-trh/bankovnictvo/sankcie-eu/>).

Článok 10

Uchovávanie údajov a dokumentácie

(1) Finančná inštitúcia je oprávnená na účely vykonania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (§ 10 až 12 zákona č. 297/2008 Z. z.) aj na účely zisťovania NOO (§ 14 zákona č. 297/2008 Z. z.) aj bez súhlasu a informovania klienta, ktorého sa to týka, zisťovať, získavať, zaznamenávať, uchovávať, využívať a inak spracúvať osobné údaje klienta a iné údaje v rozsahu ustanovení § 10 ods. 1, § 11 ods. 3 a § 12 zákona č. 297/2008 Z. z..

(2) Finančná inštitúcia je v zmysle § 88 zákona č. 492/2009 Z. z. oprávnená získavať nevyhnutné osobné údaje aj kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosičoch informácií ako aj spracúvať rodné čísla a ďalšie údaje a doklady bez súhlasu klienta a v rozsahu uvedených ustanovení § 19 ods. 1 zákona č. 297/2008 Z. z..

(3) Finančná inštitúcia uchováva (archivuje) údaje o identifikácii klientov a o overovaní identifikácie, záznamy o obchodoch a finančných operáciách klientov a záznamy o zistení identifikácie konečných užívateľov výhod, vrátane fotokópií relevantných dokladov.

(4) Finančná inštitúcia je v zmysle ustanovenia § 19 ods. 1 a 2 zákona č. 297/2008 Z. z. povinná uchovávať počas piatich rokov:

- a) od skončenia zmluvného vzťahu s klientom údaje a písomné doklady získané postupom podľa ustanovení § 10 až 12 a 14 zákona č. 297/2008 Z. z.,
- b) od vykonania obchodu všetky údaje a písomné doklady o klientovi.

(5) Vzhľadom na dôležitosť informácií získavaných finančnou inštitúciou pri plnení povinnosti v súlade s § 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 297/2008 Z. z. pri prevencii legalizácie a financovania terorizmu sa je potrebné archivovať v zákonnej lehote (5 rokov od uskutočneného písomného záznamu) aj písomné záznamy podľa odseku 3 uvedeného ustanovenia.

(6) Finančná inštitúcia je povinná uchovávať uvedené údaje a písomné doklady aj dlhšie ako päť rokov, ak ju o to požiada FSJ písomnou žiadosťou, obsahujúcou lehotu a rozsah uchovávaní údajov a písomných dokladov. Uvedené povinnosti má aj finančná inštitúcia, ktorá ukončí činnosť, a to až do uplynutia doby, počas ktorej je povinná tieto údaje a písomné doklady uchovávať.

(7) Postup finančnej inštitúcie pri uchovávaní údajov a dokumentácie, záznamov súvisiacich s ochranou pred legalizáciou a financovaním terorizmu upravuje program, ktorý má v súlade so zákonom podrobnejšie stanoviť:

- a) záznamy, ktoré je potrebné archivovať (aspoň údaje o identifikácii klienta a záznamy o jeho obchodných operáciách a finančných operáciách, vrátane písomných záznamov podľa § 14 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z. a údaje o identifikácii konečného užívateľa výhod),
- b) formu záznamov (papierová, elektronická),
- c) miesto, spôsob, a obdobie, počas ktorého sa záznamy uchovávajú, so zohľadnením
 1. skončenia zmluvného vzťahu s klientom,
 2. vykonania obchodu s klientom, resp. finančnej operácie pre klienta a
 3. písomnej žiadosti FSJ a určenej lehoty (§ 19 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z.).

a) záznamy, ktoré je potrebné archivovať:

1. záznamy o vykonanej starostlivosti

Finančná inštitúcia uchováva údaje a písomné doklady o vykonanej starostlivosti voči klientovi (základná, zjednodušená, zvýšená) získané postupom podľa ustanovení §§ 10, 11 a 12 zákona č. 297/2008 Z. z., ako identifikácia a overenie identifikácie klienta, identifikácia konečného užívateľa výhod, informácie o účele a plánovanej povahe obchodu, identifikácia politicky exponovanej alebo sankcionovanej osoby, zisťovanie pôvodu majetku a finančných prostriedkov v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu.

2. záznamy o rizikovosti klientov

Predmetom uchovávaní sú dokumenty a informácie súvisiace so zaradením klientov do skupín podľa rizikovosti. Akúkoľvek dôležitú informáciu, ktorá potvrdzuje okolnosti opodstatňujúce preradenie klienta do inej rizikovej skupiny (a teda zmenu jeho rizikového profilu), získanú komunikáciou s klientom alebo inak, finančná inštitúcia zaznamená a uchováva spolu s ostatnými údajmi o klientovi.

3. záznamy o finančných operáciách

Vnútorne predpisy finančnej inštitúcie majú stanoviť povinnosť zaznamenania všetkých obchodov a finančných operácií uskutočnených pre klientov do účtovníctva a výkazníctva finančnej inštitúcie. Záznamy o finančných operáciách, ktoré dokladujú účtovné položky, sa majú archivovať vo forme, ktorá umožní FSJ, orgánom dohľadu, orgánom kontroly a orgánom činným v trestnom konaní zostavenie uspokojivého záznamu a overenie rizikového profilu každého klienta. Podporné záznamy obsahujú pokyny klienta súvisiace s finančnými operáciami klienta. Finančná inštitúcia archivuje záznamy o každej finančnej operácii realizovanej klientom, vrátane jednorazových. Lehota na uchovávanie je v takomto prípade rovnaká ako pre uchovávanie identifikačných záznamov a dokumentácie.

4. záznamy o interných oznámeniach NOO a hláseniach o NOO

Finančná inštitúcia je povinná uchovávať všetky hlásenia o neobvyklých aktivitách klientov, a to interné oznámenia NOO určené pre určenú osobu aj hlásenia o NOO, ktoré určená osoba zaslala FSJ. Ak určená osoba, po posúdení relevantných informácií a poznatkov týkajúcich sa neobvyklej aktivity klienta, rozhodla, že nešlo o NOO

a nezaslala hlásenie FSJ, dôvody takéhoto rozhodnutia musia byť taktiež zaznamenané a uchovávané spolu so záznamami o príslušnej obchodnej operácii.

5. záznamy o uskutočnenej odbornej príprave (vzdelávaní) zamestnancov

Finančná inštitúcia uchováva záznamy o uskutočnenej odbornej príprave zamestnancov, ktoré obsahujú dátum a obsah uskutočneného vzdelávania a potvrdenie, že príslušný zamestnanec sa zúčastnil odbornej prípravy a oboznámil sa s programom finančnej inštitúcie na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu a súvisiacimi vnútornými predpismi finančnej inštitúcie.

6. program

Finančná inštitúcia uchováva program, ktorý obsahuje informácie o zákonných ustanoveniach, zodpovednostiach zamestnancov a všetky operatívne postupy a povinnosti zamestnancov v podmienkach finančnej inštitúcie pri výkone obchodov a finančných operácií vrátane najčastejších foriem NOO.

7. záznamy o vykonaných kontrolách

Finančná inštitúcia uchováva záznamy o vykonaných kontrolách.

b) a c) forma záznamov a miesto, spôsob, a obdobie, počas ktorého sa záznamy uchovávajú

Predmetom uchovávanía údajov sú originály, prípadne aj fotokópie papierových podkladov a dokumentácie ako aj dáta uložené v osobných počítačoch a mechanické nosiče elektronických údajov. Lehoty uchovávanía sú rovnaké bez ohľadu na podobu, v akej sú tieto údaje archivované.

Vzhľadom na potrebu dodatočného poskytovania údajov o klientoch a finančných operáciách klientov, najmä pre FSJ a orgány činné v trestnom konaní, je dôležité, aby finančná inštitúcia bola schopná vyhľadať potrebné podklady (dokumentáciu a nosiče) s údajmi, resp. záznamami bez zbytočného odkladu.

Finančná inštitúcia uchováva uvedené informácie a podklady, aj po uplynutí zákonnej lehoty, týkajúce sa tých klientov a ich finančných operácií, v prípade ktorých bolo začaté preverovanie zo strany orgánov činných v trestnom konaní, resp. bolo začaté trestné stíhanie a pre účely preverovania a trestného stíhanía, a to na základe písomnej požiadavky FSJ v zmysle § 19 ods. 3 zákona č. 297/2008 v rozsahu a po dobu uvedenú v požiadavke.

(8) Záznamy vypracované a uchovávané finančnou inštitúciou majú spĺňať zákonné požiadavky na vedenie záznamov o údajoch o klientoch a súčasne majú umožniť:

- a) vyhodnotiť efektívnosť dodržiavania základných princípov ako aj postupov finančnej inštitúcie na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu nezávislou osobou,
- b) zrekonštruovať priebeh finančných operácií uskutočnených finančnou inštitúciou pre klienta,
- c) identifikovať a lokalizovať každého klienta,
- d) identifikovať všetky interné oznámenia NOO a externé hlásenia o NOO,
- e) splniť v primeranom čase zákonné požiadavky FSJ, orgánu dohľadu a orgánov činných v trestnom konaní, týkajúce sa klienta a finančnej operácie.

Článok 11

Zabezpečovanie systému a výkonu vnútornej kontroly

(1) Systém kontroly tvorí určenie kontrolných zodpovedností na všetkých stupňoch riadenia ako aj výkon kontrolnej činnosti:

- a) dozornou radou finančnej inštitúcie,
- b) členmi štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie,
- c) určenou osobou (jej zástupcom, príp. útvarom prevencie),

- d) vedúcimi zamestnancami,
- e) zamestnancami v rámci spracovávaní obchodov, resp. finančných operácií klientov,
- f) zamestnancami prichádzajúcimi do kontaktu s klientom pri uzatváraní obchodov, resp. finančných operácií,
- g) zamestnancom zodpovedným za výkon vnútornej kontroly, ktorému prináleží kontrolovať všetky útvary, vrátane určenej osoby, príp. útvaru prevencie a príslušných zamestnancov.

a) a b) kontrola vykonávaná štatutárnym orgánom a dozornou radou finančnej inštitúcie

Vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov finančnej inštitúcie a vyplýva z postavenia v hierarchii riadiaceho systému finančnej inštitúcie. Štatutárny orgán finančnej inštitúcie a zodpovedná osoba pobočky pravidelne, najmenej raz ročne, vyhodnocuje účinnosť existujúceho systému – koncepcie na ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu, programu a konkrétnych opatrení, vrátane činnosti príslušných útvarov a zamestnancov.

c) a d) kontrolná činnosť vykonávaná určenou osobou a vedúcimi zamestnancami

Vyplýva z kompetencií, povinností a zodpovedností určenej osoby a každého vedúceho zamestnanca finančnej inštitúcie a je vykonávaná ako pravidelná a priebežná kontrola plnenia pracovných povinností spočívajúca v overovaní a odsúhlasovaní kvality, úrovne alebo stavu výkonu pracovných činností podriadených zamestnancov v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

e) a f) kontrola vykonávaná zamestnancami

Ide o nepretržitý kontrolný proces v jednotlivých útvaroch finančnej inštitúcie vykonávaný na dennej báze. Predstavujú ho kontrolné mechanizmy, ktoré sú priamo súčasťou pracovných postupov zamestnancov ako ich pracovných povinností, úloh a zodpovedností v prvom kontakte s klientmi; vyplývajúce z ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti alebo financovaním terorizmu.

g) kontrola vykonávaná zamestnancom zodpovedným za výkon vnútornej kontroly

Zamestnanec zodpovedný za výkon vnútornej kontroly kontroluje plnenie dodržiavania programu a vnútorných predpisov a overuje prijaté postupy na účely ochrany pred legalizáciou alebo financovaním terorizmu, ako aj výkon povinností zamestnancami, vedúcimi zamestnancami a určenou osobou (jej zástupcom, príp. útvarom prevencie). Výkon kontroly má byť zameraný najmä na kontrolu programu vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii a financovaniu terorizmu (podľa § 20 zákona č. 297/2008 Z. z.), súvisiacich vnútorných predpisov finančnej inštitúcie a kontrolu:

1. spôsobu vykonávania starostlivosti o klienta (vykonávanie príslušných stupňov (úrovní) starostlivosti vo vzťahu ku klientom),
2. postupov na zabezpečenie aktuálnosti získaných informácií o klientoch (verifikácia), posudzovania konkrétnych finančných operácií, monitorovania klientov, ich finančných operácií a obchodných vzťahov,
3. hodnotenia a riadenia rizík,
4. postupu posudzovania NOO, aktuálnosti prehľadu foriem NOO, postupu interného oznamovania NOO a ohlasovania NOO FSJ,
5. obsahu, harmonogramu a vykonávania odbornej prípravy zamestnancov,
6. uchovávaní záznamov.

(2) V ročnom pláne kontrolnej činnosti zamestnanca zodpovedného za výkon vnútornej kontroly má byť zahrnutá komplexná kontrola oblasti AML a kontrola programu vlastnej

činnosti zameranej proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti minimálne jedenkrát za rok. Z vykonanej previerky je zamestnanec zodpovedný za výkon vnútornej kontroly povinný vypracovať písomnú správu, ktorá musí obsahovať hodnotenie oblasti AML, informácie o zistených nedostatkoch a návrh odporúčaní na odstránenie týchto nedostatkov.

V rámci pravidelného preverovania systému a procesov prevencie finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu by mala byť vyhodnotená funkčnosť, účinnosť a efektívnosť všetkých prvkov, nástrojov, postupov, riadiacich a kontrolných mechanizmov uplatňovaných v tejto oblasti. O výsledkoch vykonaných kontrol by mali byť členovia štatutárneho orgánu, vedúci pobočky a členovia dozornej rady finančnej inštitúcie pravidelne informovaní, napr. minimálne raz ročne a v prípade zistenia závažných nedostatkov bezodkladne.

Článok 12 **Záverečné ustanovenie**

Toto metodické usmernenie v úplnom rozsahu nahrádza Metodické usmernenie Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska z 20. novembra 2012 č. 9/2012 k ochrane banky a pobočky zahraničnej banky pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu.

Vladimír Dvořáček

člen bankovej rady a výkonný riaditeľ
úseku obozretného dohľadu
útvary dohľadu nad finančným trhom
Národnej banky Slovenska

v z. Peter Tkáč v. r.

generálny riaditeľ odboru dohľadu nad trhom
cenných papierov, poisťovníctvom
a dôchodkovým sporením

Júlia Čillíková v. r.

výkonná riaditeľka úseku regulácie
a ochrany finančných spotrebiteľov
útvary dohľadu nad finančným trhom
Národnej banky Slovenska

PRÍLOHA č. 1**Usmernenia k rizikovým faktorom spojeným so vzťahmi s klientmi
a s príležitostnými transakciami**

Táto príloha nadväzuje na prílohu č. 2 k zákonu č. 297/2008 Z. z. a zároveň poskytuje podrobnejšie usmernenie o rizikových faktoroch, ktoré by finančné inštitúcie mali zohľadňovať pri poskytovaní starostlivosti vo vzťahu ku klientom v oblasti AML.

Tieto usmernenia sú vypracované v súlade so Spoločnými usmerneniami, ktoré boli vypracované podľa článkov 17 a 18 ods. 4 smernice (EU) 2015/849 o zjednodušenej a zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a k faktoroch, ktoré má finančná inštitúcia zohľadniť pri posudzovaní rizika legalizácie a financovania terorizmu spojeného s jednotlivými obchodnými vzťahmi a príležitostnými transakciami (JC 2017 13) (ďalej len spoločné usmernenia“).

V súvislosti s rizikovými faktormi by finančná inštitúcia zároveň mala upraviť aj rozsah svojich opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi tak, aby bol primeraný riziku legalizácie a financovania terorizmu, ktoré identifikovala.

Spoločné usmernenia sú uvedené na adrese: (https://esas-joint-committee.europa.eu/Publications/Guidelines/Guidelines%20on%20Risk%20Factors_SK_04-01-2018.pdf).

Časť 1**Všeobecné usmernenia k hodnoteniu a riadeniu rizika**

Rizikové faktory sú premenné, ktoré buď samostatne alebo v kombinácii môžu zvýšiť alebo naopak znížiť riziko legalizácie a financovania terorizmu, ktoré predstavuje individuálny obchodný vzťah s klientom alebo príležitostný obchod.

Finančná inštitúcia by hodnotenie rizík legalizácie a financovania terorizmu spojeného s obchodnými vzťahmi a príležitostnými platobnými operáciami mala vykonať v rámci celej svojej pôsobnosti, aby identifikovala v ktorých oblastiach je vystavená riziku legalizácie a financovania terorizmu a na ktoré oblasti by sa mala prioritne orientovať v zmierňovaní týchto rizík. V súlade s prílohou č. 2 k zákonu č. 297/2008 Z. z. a v súlade s článkom č. 8 smernice (EU) 2015/849 by finančná inštitúcia mala identifikovať a hodnotiť riziko legalizácie a financovania terorizmu spojené s obchodmi, klientmi, platobnými operáciami a distribučnými kanálmi, ktoré používa na poskytovanie svojich služieb klientom. Opatrenia, ktoré finančná inštitúcia prijme na identifikovanie a zmierňovanie rizika legalizácie a financovania terorizmu majú byť primerané jej štruktúre a veľkosti.

Finančná inštitúcia by mala upraviť rozsah počiatkových opatrení vo vzťahu ku klientovi na základe citlivého hodnotenia rizík. Ak je riziko spojené s obchodným vzťahom nízke, môže po vyhodnotení rizík uplatňovať opatrenia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Ak je riziko spojené s obchodným vzťahom zvýšené, musí uplatňovať opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

Finančná inštitúcia by mala zhromaždiť dostatočné informácie na to, aby sa presvedčila, že identifikovala a posúdila všetky rizikové faktory s cieľom získať komplexné posúdenie rizík spojených s konkrétnym obchodným vzťahom alebo príležitostnou platobnou operáciou.

Finančná inštitúcia by pri hodnotení a riadení rizík mala vždy zvážiť nasledovné zdroje informácií:

- a) nadnárodné hodnotenia rizík Európskej komisie (podľa článku č. 6 smernice (EU) 2015/849)

- b) informácie z národného hodnotenia rizík (podľa článku č. 7 smernice (EU) 2015/849), politické vyhlásenia, upozornenia a dôvodové správy k príslušným právnym predpisom,
- c) informácie od regulačných orgánov, napríklad usmernenia, stanoviská a pod.,
- d) informácie od FSJ, napríklad správy o hrozbách, výstrahy a typológie,
- e) informácie finančnej inštitúcie, získané ako súčasť procesu vo vzťahu ku klientovi.

Finančná inštitúcia by okrem vyššie uvedených zdrojov mala zvážiť aj nasledovné zdroje informácií:

- a) vlastné odborné poznatky zo svojej činnosti pri poskytovaní služieb klientom,
- b) informácie od orgánov jednotlivých ekonomických odvetví, napríklad typológie a informácie o vznikajúcich rizikách,
- c) informácie od občianskych združení, napríklad indexy vnímania korupcie a správy o krajine, a pod.
- d) informácie z orgánov určujúcich medzinárodné štandardy v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu (FATF, MONEYVAL), napríklad správy o vzájomnom hodnotení rizík legalizácie a financovania terorizmu,
- e) informácie z iných dôveryhodných a spoľahlivých verejných zdrojov, napríklad z médií, internetu a pod.,
- f) informácie zo štatistických a akademických inštitúcií.

Časť 2

Hodnotenie rizík

Hodnotenie rizík finančnej inštitúcie by sa malo skladať z dvoch samostatných, ale súvisiacich krokov:

- 2.1. identifikácia rizík legalizácie a financovania terorizmu,
- 2.2. hodnotenia rizík legalizácie a financovania terorizmu.

2.1. Identifikácia rizík legalizácie a financovania terorizmu

Finančná inštitúcia by mala pri identifikovaní rizík legalizácie a financovania terorizmu, ktoré sú spojené s obchodným vzťahom alebo príležitostnou platobnou operáciou zvážiť relevantné rizikové faktory a to z hľadiska:

- a) klientov,
- b) obchodov a platobných operácií, ktoré klient požaduje
- c) krajín alebo geografických oblastí, v ktorých klienti pôsobia,
- d) distribučných kanálov, ktoré finančná inštitúcia využíva na poskytovanie obchodov a platobných operácií.

Informácie o týchto rizikových faktoroch legalizácie a financovania terorizmu by mali pochádzať z rôznych zdrojov. Finančná inštitúcia by mala stanoviť rozsah týchto zdrojov na základe citlivého hodnotenia rizík.

2.1.1. Rizikové faktory vo vzťahu ku klientovi

Finančná inštitúcia by mala pri identifikovaní rizík súvisiacich s klientmi, vrátane konečných užívateľov výhod, zvážiť nasledovné riziká súvisiace s:

- a) **podnikaním alebo odbornou činnosťou klienta a konečného užívateľa výhod**
Podnikanie alebo iná odborná činnosť klienta môže zahŕňať nasledovné rizikové faktory, ktoré je potrebné zvážiť:

- klient alebo konečný užívateľ výhod má väzby na sektory, ktoré sa zvyčajne spájajú s vyšším rizikom korupcie (napr. stavebníctvo, zdravotná starostlivosť, obchod so zbraňami, obrana, ťažobné odvetvie, verejné obstarávanie a pod),
- klient alebo konečný užívateľ výhod má väzby na sektory spojené s vyšším rizikom legalizácie a financovania terorizmu (napríklad kasína, herne, sprostredkovanie obchodu s cennými kovmi),
- klient alebo konečný užívateľ výhod má väzby na sektory, s ktorými súvisia vysoké objemy hotovosti,
- klient má politické prepojenie, (napríklad je politicky exponovanou osobou alebo jeho konečný užívateľ výhod je politicky exponovanou osobou, prípadne má prepojenie na politicky exponovanú osobu,
- klient alebo konečný užívateľ výhod vykonáva inú významnú funkciu alebo je verejne známou osobou, čo by mu umožnilo zneužiť toto postavenie na súkromný prospech (napr. členovia miestnych alebo regionálnych rozhodovacích orgánov so schopnosťou ovplyvňovať pridelovanie verejných zákaziek, členovia rozhodovacích orgánov významných športových inštitúcií, prípadne iné osoby, o ktorých je známe, že ovplyvňujú osoby prijímajúce rozhodnutia z verejnej správy, prípadne v inom vysokom spoločenskom postavení a pod.),
- o klientovi existujú dôkazy z verejne dostupných zdrojov, že mu boli uložené sankcie v súvislosti s nedodržaním povinností týkajúcich sa ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

b) s dobrou povest'ou klienta a konečného užívateľa výhod klienta

Finančná inštitúcia by pri uvažovaní o rizikách spojených s dobrou povest'ou klienta mala zvážiť nasledovné faktory, ktoré je potrebné zvážiť:

- o klientovi existujú negatívne mediálne správy, prípadne iné relevantné zdroje informácií (napríklad existujú podozrenia z trestnej činnosti alebo terorizmu a pod.).
- klient, konečný užívateľ výhod alebo ktokoľvek, s nimi úzko prepojený, má majetok zmrazený (prípadne mal v minulosti zmrazený) z dôvodu správneho alebo trestného konania, prípadne podozrenia z terorizmu alebo financovania terorizmu.
- finančná inštitúcia má vedomosť o tom, že klient alebo konečný užívateľ výhod bol predmetom nahlásenia neobvyklých obchodných operácií v minulosti.

c) s povahou a správaním klienta a konečného užívateľa výhod klienta

Finančná inštitúcia by mala pri správaní sa klienta zohľadniť, že nie všetky nižšie uvedené rizikové faktory môžu byť zrejme hneď na začiatku obchodného vzťahu a môžu sa vyskytnúť až po jeho založení, ako sú:

- vlastnícka štruktúra klienta a štruktúra kontroly nad klientom nie je transparentná a zmysluplná a zároveň pre netransparentnosť štruktúry neexistuje zákonné ani ekonomické opodstatnenie,
- neexistuje náležitý dôvod na zmeny vo vlastníckej štruktúre klienta a štruktúre kontroly nad klientom. (napríklad predaj, prevod, časti alebo celej spoločnosti iným konečným užívateľom výhod a pod.),
- klient požaduje platobné operácie, ktoré sú zložité, nezvyčajne veľké, alebo majú nezvyčajný či neočakávaný model bez zrejme ekonomického alebo zákonného účelu alebo náležitého komerčného opodstatnenia (napríklad klient sa snaží vyhnúť limitom stanoveným pre príležitostné platobné operácie, a pod.),
- klient požaduje zbytočné a neprimerané úrovne zachovávaní diskretnosti vo vzťahu k svojej osobe, nie je ochotný poskytnúť všetky informácie v rámci povinnej

starostlivosti, alebo chce zahmlieť skutočnú povahu svojho podnikania (napríklad ak sa jedná o klienta požadujúceho služby v oblasti privátneho bankovníctva),

- klient v rámci svojho podnikania emituje akcie na doručiteľa,
- klient nedokáže vierohodne vysvetliť zdroj svojho majetku alebo pôvod finančných prostriedkov, (napríklad prostredníctvom jeho povolania, podnikania, dedičstva, daru prípadne investície).
- klient nepoužíva obchody, ktoré si vybral pri založení obchodného vzťahu v súlade s informáciami, ktoré finančná inštitúcia získala v rámci zistenia informácie o účele a budúcej povahe obchodného vzťahu,
- klient sa snaží vyhnúť založeniu obchodného vzťahu (napríklad tým, že požaduje vykonať iba jednu, prípadne niekoľko jednorazových platobných operácií, a to aj v situácii, keď by založenie obchodného vzťahu bolo pre neho ekonomicky výhodnejšie).

2.1.2. Rizikové faktory vo vzťahu k obchodom a k platobným operáciám

Pri identifikovaní rizika spojeného s obchodmi alebo platobnými operáciami by finančná inštitúcia mala zvážiť riziká súvisiace s úrovňou transparentnosti obchodu, celkovou zložitosťou obchodu, hodnotou, veľkosťou obchodu alebo platobnou operáciou.

a) riziká súvisiace s transparentnosťou obchodu:

obchody klientovi alebo konečnému užívateľovi výhod umožňujú zostať anonymný alebo uľahčiť skrývanie ich totožnosti (napríklad akcie na doručiteľa, prípadne aktivity právnych subjektov, ktoré môžu byť štruktúrované tak, aby sa využila anonymita a možnosť vykonávania obchodov so schránkovými spoločnosťami).

b) riziká súvisiace so zložitosťou obchodu:

existuje možnosť, aby tretia strana, ktorá nie je súčasťou obchodného vzťahu, dávala pokyny k realizácii platobnej operácie, obchodu (napríklad v prípade korešpondenčných bankových vzťahov).

Platobná operácia je zložitá a zahŕňa viacero strán, prípadne viacero jurisdikcií (napríklad v prípade zložitých platobných operácií obchodného financovania). Existujú riziká spojené s používaním nových technológií pri využívaní obchodu (napríklad vzdialená identifikácia a overenie identifikácie klienta bez fyzickej prítomnosti vo finančnej inštitúcii).

c) riziká súvisiace s hodnotou a veľkosťou obchodu:

obchody zahŕňajú používanie hotovosti vo vysokom objeme (napríklad platobné služby), umožňujú používanie platobných operácií s vysokou hodnotou, prípadne nemajú stanovené žiadne obmedzenia pre cezhraničné platobné operácie, hotovostné, bezhotovostné platobné operácie.

d) riziko sektoru:

obchody zamerané na sprostredkovanie transakcií s virtuálnymi menami, FX (forex exchange) transakciami, sprostredkovanie hazardných hier.

2.1.3. Rizikové faktory vo vzťahu ku geografickej oblasti klienta

Pri identifikácii rizík spojených s krajinami a geografickými oblasťami by finančná inštitúcia mala zvážiť riziká súvisiace s krajinami, v ktorých má klient a konečný užívateľ výhod svoje sídlo, prípadne hlavné podnikateľské aktivity, prípadne má iné významné osobné prepojenia.

Pri identifikácii geografických rizikových faktorov by finančná inštitúcia mala zvážiť aj celkovú účinnosť mechanizmu ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu danej krajiny. Ide najmä o nasledovné rizikové faktory:

Krajina bola identifikovaná Európskou Komisiou ako krajina so strategickými nedostatkami vo svojom mechanizme ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu v súlade s článkom 9 smernice (EÚ) 2015/849. Ak má finančná inštitúcia obchodný vzťah s fyzickými alebo právnickými osobami, ktoré majú pobyt alebo sú založené v tretích krajinách, ktoré Komisia určila ako krajiny predstavujúce vysoké riziko legalizácie a financovania terorizmu, musí vždy uplatňovať opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

Existujú informácie z dôveryhodného a spoľahlivého zdroja o kvalite kontrolných mechanizmov v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu krajiny, vrátane informácií o kvalite a účinnosti výkonu príslušnej legislatívy a výkonu a dohľadu nad finančným sektorom. Príklady možných zdrojov zahŕňajú vzájomné hodnotiace správy FATF, zoznam vysokorizikových a nespolupracujúcich krajín FATF, hodnotenia Medzinárodného menového fondu (MMF) a pod. Finančná inštitúcia by mala pri hodnotení rizík zohľadniť aj skutočnosť, že samotné členstvo krajiny v FATF alebo orgánoch podobných inštitúciách (napríklad Moneyval) nemusí znamenať, že mechanizmus ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu danej krajiny je primeraný a účinný.

Existujú informácie z dôveryhodných a spoľahlivých verejných zdrojov o úrovni predikatívnych trestných činov legalizácie, napríklad korupcii, organizovanej trestnej činnosti, daňovej trestnej činnosti. Ako príklady možno uviesť indexy vnímania korupcie, správy OECD o krajinách týkajúce sa vykonávania dohovoru o boji s podplácaním, správa o stave drogovej problematiky vo svete od Úradu OSN pre drogy a kriminalitu.

Existujú informácie, ktoré naznačujú, že krajina poskytuje financovanie alebo podporu teroristickým činnostiam, prípadne má finančná inštitúcia informáciu, že v danej krajine pôsobia skupiny páchajúce teroristické trestné činy.

Krajina podlieha finančným sankciám alebo embargám vydaným OSN alebo EÚ, ktoré súvisia s terorizmom, financovaním terorizmu, šírením zbraní hromadeného ničenia.

2.1.4. Rizikové faktory vo vzťahu k distribučným kanálom

Pri identifikovaní rizík spojených so spôsobom, ako klient uzatvára obchody od finančnej inštitúcie by mala zvážiť nasledovné faktory:

<https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/vysledky-zasadnutia-centra-financne-inovacie.html>.

Klient bol sprostredkovaný inou inštitúciou rovnakej finančnej skupiny, do ktorej patrí finančná inštitúcia. Finančná inštitúcia by mala zvážiť, či sa môže spoliehať na toto uvedenie ako na uistenie, že klient nevystaví finančnú inštitúciu vysokému riziku legalizácie a financovania terorizmu. Finančná inštitúcia by mala preveriť, ako iná inštitúcia z rovnakej finančnej skupiny uplatňuje opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi na úrovni noriem EÚ v súlade s článkom č. 28 smernice (EÚ) 2015/849.

Klient bol sprostredkovaný treťou stranou, napríklad bankou, ktorá nie je súčasťou rovnakej skupiny, a je treťou stranou finančnej inštitúcie (finančná inštitúcia by mala preveriť, ako tretia strana uplatňuje opatrenia starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ako uchováva záznamy, či je nad ňou —vykonávaný dohľad z hľadiska dodržiavania predpisov s porovnateľnými povinnosťami týkajúcimi sa ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu).

Klient bol sprostredkovaný prostredníctvom viazaného sprostredkovateľa, bez priameho kontaktu finančnou inštitúciou (finančná inštitúcia by mala preveriť, že sprostredkovateľ získal dostatočné informácie na to, aby finančná inštitúcia poznala svojho klienta a zároveň poznala úroveň rizika spojeného s týmto obchodným vzťahom).

Finančná inštitúcia spolupracuje so sprostredkovateľom u ktorého existujú náznaky, že jeho úroveň dodržiavania povinností v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu je nepostačujúca.

2.2. Hodnotenie rizík legalizácie a financovania terorizmu

Finančná inštitúcia by mala komplexne posúdiť rizikové faktory legalizácie a financovania terorizmu, ktoré identifikovala a ktoré budú určovať úroveň rizika legalizácie a financovania terorizmu súvisiaceho s obchodným vzťahom alebo príležitostnou transakciou. Ako súčasť tohto hodnotenia sa môže finančná inštitúcia rozhodnúť prikladať faktorom odlišnú váhu v závislosti od ich dôležitosti.

Pri zohľadňovaní váhy jednotlivých rizikových faktorov by finančná inštitúcia mala kvalifikovane zohľadniť ich pomernú dôležitosť v kontexte celého obchodného vzťahu alebo príležitostnej platobnej operácie.

Pri zohľadňovaní váhy jednotlivých rizikových faktorov by finančná inštitúcia mala zabezpečiť, aby:

- a) celková váha nebola neprimerane ovplyvnená iba jedným identifikovaným faktorom,
- b) úvahy o ekonomických ukazovateľoch, súvisiacich s ekonomickým profitom a ziskom finančnej inštitúcie neovplyvnili rizikové hodnotenie finančnej inštitúcie,
- c) zohľadňovanie váhy rizikového faktora nevedlo k situácii, že bude nemožné klasifikovať akýkoľvek obchodný vzťah ako vysokorizikový,
- d) bola v prípade potreby schopná nahradiť akékoľvek automaticky generované bodové hodnotenie rizika. Opodstatnenie rozhodnutia o nahradení týchto bodových hodnotení by malo byť náležite zaznamenané.

Finančná inštitúcia by mala závažným rizikovým faktorom v hodnotiacom procese priradiť vyššiu váhu a menej závažným rizikovým faktorom priradiť nižšiu váhu.

Na základe svojho hodnotenia rizík by finančná inštitúcia mala zaradiť svoje obchodné vzťahy a príležitostné platobné operácie do kategórií podľa vyhodnotenej úrovne rizika legalizácie a financovania terorizmu.

Finančná inštitúcia by mala stanoviť najvhodnejší spôsob zaraďovania rizika do kategórií. Toto zaraďovanie bude závisieť od zložitosti a veľkosti finančnej inštitúcie, od druhov rizík legalizácie a financovania terorizmu, ktorým je vystavená. Odporúča sa, aby finančná inštitúcia použila tri rizikové kategórie:

- a) vysoké,
- b) stredné,
- c) nízke riziko.

Finančná inštitúcia môže použiť aj podrobnejšie hodnotenie v rámci viacerých kategórií, napríklad rozdeliť kategóriu stredné riziko na stredne nízke riziko, stredne vysoké riziko a pod.

Časť 3

Riadenie rizík legalizácie a financovania terorizmu, zjednodušená a zvýšená starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, monitorovanie a preskúmanie rizík

Hodnotenie rizík má finančnej inštitúcii pomôcť určiť priority, na ktoré zameria svoje úsilie v oblasti riadenia rizík v rámci ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Finančná inštitúcia by opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi mala mať na úrovni, ktorá je primeraná identifikovaným rizikám legalizácie a financovania terorizmu.

3.1. Zjednodušená starostlivosť vo vzťahu ku klientom

V rozsahu povolenom zákonom č. 297/2009 Z. z. môže finančná inštitúcia uplatňovať opatrenia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientom, ak vyhodnotila riziko legalizácie a financovania terorizmu spojené s obchodným vzťahom ako nízke. Zjednodušená starostlivosť vo vzťahu ku klientovi nie je výnimkou zo žiadnych opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Finančná inštitúcia môže nastaviť rozsah, načasovanie alebo typ hociktorého alebo všetkých opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi tak, aby boli vždy primerané nízkemu riziku, ktoré identifikovala.

Opatrenia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré môže finančná inštitúcia uplatňovať sú:

3.1.1. nastavenie načasovania povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, napríklad ak požadovaný obchod, platobné operácie majú vlastnosti, ktoré obmedzujú ich použitie na účely legalizácie a financovania terorizmu, napríklad:

- 1) overením totožnosti klienta alebo konečného užívateľa výhod počas založenia obchodného vzťahu
- 2) overením totožnosti klienta alebo konečného užívateľa výhod, keď transakcia presiahne vymedzený limit alebo, keď uplynie primeraná lehota.

Finančná inštitúcia musí zabezpečiť, aby:

- a) výsledkom toho nebola výnimka z povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, to znamená, že musí zabezpečiť, aby bola totožnosť klienta alebo konečného užívateľa výhod skutočne overená,
- b) limit alebo lehota boli stanovené na primerane nízkej úrovni (aj keď so zreteľom na financovanie terorizmu by si finančná inštitúcia mala všimnúť, že samotný nízky limit nemusí stačiť na obmedzenie rizika),
- c) mala zavedený systém na zistenie toho, kedy sa dosiahne limit alebo lehota,
- d) neodkladala povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi ani neodkladala získanie informácií o klientovi, ktoré potrebuje pre povinnú starostlivosť

3.1.2. nastavenie množstva informácií získaného na účely identifikácie, overenia alebo monitorovania, napríklad:

- 1) overením totožnosti na základe informácií získaných len z jedného spoľahlivého, dôveryhodného a nezávislého dokumentu alebo
- 2) predpokladaním povahy a účelu obchodného vzťahu.

3.1.3. nastavenie kvality alebo zdroja informácií získaného na účely identifikácie, overenia alebo monitorovania, napríklad:

- 1) akceptovanie informácií získaných od klienta, a nie z nezávislého zdroja, pri overovaní totožnosti konečného užívateľa výhod alebo

- 2) ak je riziko spojené so všetkými aspektmi vzťahu nízke, spoliehanie sa, že zdroj finančných prostriedkov spĺňa požiadavky povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (napríklad, ak finančnými prostriedkami sú platby štátnych dávok).

3.1.4. nastavenie frekvencie aktualizácie povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a preskúmania obchodného vzťahu (napríklad ich vykonávanie iba v prípade výskytu spúšťacích udalostí, keď klient chce získať nový druh obchodu alebo pri dosiahnutí stanoveného limitu).

3.1.5. nastavenie frekvencie a intenzity monitorovania platobných operácií, (napríklad monitorovanie iba tých platobných operácií, ktoré prekračujú určitý limit). Ak finančná inštitúcia uplatní tento prístup, musí zabezpečiť, aby bol limit stanovený na primeranej úrovni a aby mali zavedené systémy na identifikáciu prepojených platobných operácií, ktoré by spolu mohli presahovať uvedený limit.

Finančná inštitúcia by mala zabezpečiť, že informácie získané pri uplatnení opatrení zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, sú postačujúce pre odôvodnenie nízkeho rizika. Musia byť zároveň postačujúce na to, aby jej poskytli dostatok informácií o povahe obchodného vzťahu na účel identifikovania všetkých nezvyčajných alebo podozrivých platobných operáciách. Zjednodušená starostlivosť vo vzťahu ku klientovi nezbavuje finančnú inštitúciu od povinnosti ohlasovania NOO FSJ.

3.2. Zvýšená starostlivosť vo vzťahu ku klientom

Finančná inštitúcia musí v rizikovejších situáciách uplatňovať opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi s cieľom primerane riadiť a zmierňovať zvýšené riziká. Opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi nemôžu byť nahradené bežnými opatreniami povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ale musia sa uplatňovať popri nich.

V súlade s ustanovením § 12 zákona č. 297/2008 Z. z. je finančná inštitúcia povinná vykonať zvýšenú starostlivosť, ak na základe posúdenia rizík podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona č. 297/2008 Z. z. predstavuje niektorý z klientov, niektorý z druhov obchodu alebo niektorý konkrétny obchod vyššie riziko legalizácie alebo financovania terorizmu. Zvýšenú starostlivosť vykoná finančná inštitúcia vo vzťahu ku klientovi **vždy**:

- 3.2.1.** pri obchode, obchodnom vzťahu s politicky exponovanou osobou
- 3.2.2.** sobou pri cezhraničnom korešpondenčnom vzťahu banky a finančnej inštitúcie s partnerskou inštitúciou z tretieho štátu,
- 3.2.3.** s osobou usadenou v krajine, ktorú Európska komisia určila podľa Delegovaného nariadenia Komisie (EU) 2016/1675 za vysokorizikovú sa stanovujú osobitné opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

3.2.1. Zvýšená starostlivosť vo vzťahu k politicky exponovaným osobám

Ak finančná inštitúcia zistila, že klient alebo konečný užívateľ výhod je politicky exponovanou osobou, **musí vždy**:

- a) prijať primerané opatrenia na zistenie zdroja majetku a pôvodu finančných prostriedkov, aby sa uistila, že nepracuje s výnosmi z trestnej činnosti. Opatrenia, ktoré by mala prijať na zistenie zdroja majetku a pôvodu finančných prostriedkov politicky exponovanej osoby, budú závisieť od stupňa rizika spojeného s obchodným vzťahom. Finančná inštitúcia by mala overovať zdroj majetku a pôvod finančných prostriedkov na základe spoľahlivých a nezávislých údajov, dokumentov a informácií.

- b) získať súhlas od štatutárneho orgánu alebo určenej osoby podľa § 20 ods. 2 písm. h) zákona č. 297/2008 Z. z. na založenie obchodného vzťahu alebo na jeho pokračovanie s politicky exponovanou osobou. Vhodná riadiaca úroveň na účel schvaľovania podpisom by mala byť určená podľa úrovne zvýšeného rizika spojeného s obchodným vzťahom a vyšší manažér schvaľujúci obchodný vzťah s politicky exponovanou osobou by mal mať dostatočnú riadiacu úroveň a prehľad, aby mohol prijímať kvalifikované rozhodnutia o otázkach, ktoré majú priamy vplyv na rizikový profil celej finančnej inštitúcie. Pri zvažovaní súhlasu so vzťahom s politicky exponovanou osobou by ma štatutárny orgán alebo určená osoba svoje rozhodnutie urobiť až po posúdení úrovne rizika legalizácie a financovania terorizmu, ktorému by bola finančná inštitúcia vystavená, ak by založila daný obchodný vzťah. Finančná inštitúcia by zároveň mala zvážiť ako dokáže účinne riadiť a zmierňovať uvedené riziko.
- c) uplatniť podrobnejšie priebežné monitorovanie transakcií, ako aj rizika spojeného s obchodným vzťahom. Finančná inštitúcia by mala identifikovať nezvyčajné platobné operácie a pravidelne preskúmať informácie, ktoré má k dispozícii, aby sa zabezpečilo, že všetky nové informácie, ktoré môžu mať vplyv na hodnotenie rizík, budú identifikované včas. Frekvencia priebežného monitorovania by sa mala určiť podľa úrovne rizika spojeného so vzťahom.

Finančná inštitúcia musí uplatniť všetky uvedené opatrenia na politicky exponované osoby, ich rodinných príslušníkov a na osoby, ktoré sú známe ako osoby im blízke. Mala by nastaviť rozsah týchto opatrení na základe citlivého hodnotenia a posúdenia rizík. Opatrenia by mala finančná inštitúcia uplatňovať po dobu najmenej 12 mesiacov od skočenia výkonu významnej verejnej funkcie, ktorú politicky exponovaná osoba vykonávala. Najneskôr však dovtedy, až finančná inštitúcia nevyhlúči riziko, špecifické pre politicky exponované osoby.

3.2.2. Zvýšená starostlivosť v súvislosti s korešpondenčnými vzťahmi

Finančná inštitúcia musí prijať osobitné opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ak majú cezhraničný korešpondenčný vzťah s respondentom, ktorý má sídlo v tretej krajine.

Finančná inštitúcia musí zabezpečiť:

- zhromaždenie informácií o partnerskej inštitúcii na účel zistenia charakteru jej podnikania a zistenia jej povesti a účinnosti dohľadu z verejne dostupných informácií,
- vyhodnotenie kontrolných mechanizmov partnerskej inštitúcie v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu,
- získanie súhlasu štatutárneho orgánu alebo určenej osoby podľa § 20 ods. 2 písm. h) zákona č. 297/2008 Z. z. pred uzatvorením nového korešpondenčného vzťahu,
- zistenie oprávnení partnerskej inštitúcie na výkon jej činností,
- pri platbách prostredníctvom účtu zistenie, či partnerská inštitúcia overila identifikáciu klienta a vykonala základnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, ktorý má priamy prístup k účtu partnerskej inštitúcie, a či partnerská inštitúcia je schopná poskytnúť na základe žiadosti príslušné údaje v rozsahu základnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

3.2.3. Zvýšená starostlivosť vo vzťahu k vysokorizikovým tretím krajinám a vysokorizikovým situáciám

Vysokorizikové tretie krajiny:

Finančná inštitúcia by v súvislosti s klientmi, ktorí sú usadení alebo majú sídlo vo vysokorizikovej tretej krajine, ktorú identifikovala Komisia v Delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2016/1675, ktorým sa smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849

dopĺňa o zoznam vysokorizikových tretích krajín so strategickými nedostatkami, a vo všetkých ostatných vysokorizikových situáciách mala prijať rozhodnutie, ktoré opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi sú vhodné pre všetky vysokorizikové situácie.

Finančná inštitúcia nemusí uplatňovať vo všetkých prípadoch všetky opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré sú uvedené nižšie. Napríklad v niektorých vysokorizikových situáciách sa môže zamerať sa na zvýšené priebežné monitorovanie obchodného vzťahu. Povinná osoba je povinná pri kontrole preukázať, že rozsah starostlivosti, ktorú vykonala vo vzťahu ku klientovi, je primeraný v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu.

Zložité a nezvyčajne veľké platobné operácie:

Finančná inštitúcia by mala zaviesť primerané postupy na zisťovanie nezvyčajných platobných operácií alebo štruktúr transakcií. Ak zistí platobné operácie, ktoré sú nezvyčajné, pretože:

- a) sú väčšie, než by finančná inštitúcia bežne očakávala na základe svojich poznatkov o klientovi, obchodnom vzťahu či kategórii, do ktorej klient patrí,
- b) majú nezvyčajnú alebo neočakávanú štruktúru v porovnaní s bežnou činnosťou klienta alebo štruktúrou transakcií spojených s podobnými klientmi, obchodmi, alebo
- c) sú veľmi zložité v porovnaní s inými podobnými transakciami spojenými s podobnými typmi klientov, obchodmi a finančná inštitúcia si nie je vedomá ekonomického opodstatnenia ani zákonného dôvodu alebo má pochybnosti o pravdivosti informácií, ktoré jej boli poskytnuté.

Opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi by mali byť dostatočné na to, aby pomohli finančnej inštitúcii určiť, či tieto platobné operácie vyvolávajú podozrenie. Opatrenia musia obsahovať aspoň:

- a) prijatie odôvodnených a primeraných postupov na pochopenie súvislostí a účelu týchto transakcií, napríklad zistením zdroja a miesta určenia finančných prostriedkov alebo zistením podrobnejších informácií o činnosti klienta s cieľom zistiť, či by klient vykonával takéto platobné operácie a
- b) monitorovanie obchodného vzťahu a následných transakcií častejšie a s väčšou pozornosťou venovanou detailom. Finančná inštitúcia sa môže rozhodnúť monitorovať jednotlivé platobné operácie, ak je to primerané riziku, ktoré identifikovala.

Opatrenia zvýšenej starostlivosti by mali zahŕňať najmä tieto činnosti:

- a) **zvýšenie množstva informácií** získaných na účely povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, napríklad:
 - 1) vykonanie identifikácie klienta prostredníctvom ďalších dokumentov, získanie informácie o vlastníckej štruktúre klienta alebo o štruktúre kontroly nad klientom, získanie informácie o rodinných príslušníkoch a blízkych obchodných partneroch klienta, získanie informácie o bývalých a súčasných podnikateľských aktivitách klienta a konečného užívateľa výhod,
 - 2) zistenie podrobnejších informácií o účele a plánovanej povahe obchodného vzťahu s klientom, napríklad zistenie informácie o počte, veľkosti, frekvencii transakcií, ktoré pravdepodobne budú realizované na platobnom účte, zistenie informácie o povahe podnikateľskej činnosti klienta a konečného užívateľa výhod, aby finančná inštitúcia mohla lepšie pochopiť povahu obchodného vzťahu,
- b) **zvýšenie kvality informácií** získaných na účely povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, napríklad:

- 1) vyžiadanie, aby prvá platba bola vykonaná prostredníctvom účtu vedeného na meno klienta, ak klient predložil doklad preukazujúci existenciu takého účtu
- 2) zistenie, či majetok a finančné prostriedky klienta, použité v obchodnom vzťahu nepochádzajú z trestnej činnosti a či zdroj majetku a zdroj finančných prostriedkov zodpovedajú poznatkom finančnej inštitúcie o klientovi a povahe obchodného vzťahu,
- c) **zvýšenie frekvencie preskúmaní** s cieľom presvedčiť sa, že finančná inštitúcia je aj naďalej schopná riadiť riziko spojené s obchodným vzťahom, napríklad:
 - 1) zvýšenie frekvencie, prípadne preskúmania obchodného vzťahu s klientom na pravidelnom základe za účelom zistenia, či sa rizikový profil klienta zmenil a či je riziko pre finančnú inštitúciu naďalej zvládnuteľné,
 - 2) vykonanie častejšieho a detailnejšieho monitorovania transakcií, aby sa identifikovali všetky neočakávané platobné operácie, ktoré by mohli vyvolať podozrenie z legalizácie a financovania terorizmu. Môže zahŕňať aj zistenie miesta určenia finančných prostriedkov alebo zistenie dôvodu vykonávania transakcií,
 - 3) získanie súhlasu štatutára, prípadne člena vrcholového manažmentu alebo určenej osoby na založenie obchodného vzťahu, alebo na jeho ďalšie pokračovanie s cieľom zaistiť, že vrcholový manažment si je vedomý rizík, ktorému môže byť finančná inštitúcia vystavená.

Iné aspekty k uplatňovaniu zvýšenej starostlivosti

Finančná inštitúcia by nemala zakladať obchodný vzťah, ak nemôže dodržať svoje požiadavky povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ak nie je presvedčená, že účel a povaha obchodného vzťahu je legitímna, ak si nie je istá, že môže účinne riadiť a zmierňovať riziko, že sama by mohla byť využitá na účely legalizácie a financovania terorizmu. Ak už takýto obchodný vzťah existuje, finančná inštitúcia by ho mala ukončiť alebo pozastaviť platobné operácie klienta dovtedy, kým bude možné vzťah ukončiť.

Finančná inštitúcia by mala zohľadniť, že uplatňovaním prístupu založeného na hodnotení rizík sa od nej nevyžaduje, aby odmietla alebo ukončila obchodné vzťahy s celými kategóriami klientov, ktorí sa spájajú s vyšším rizikom legalizácie a financovania terorizmu, pretože riziko spojené s obchodnými vzťahmi sa bude odlišovať a to aj v rámci jednej rizikovej kategórie.

Ak má finančná inštitúcia relevantné dôvody sa domnievať, že v danom obchodnom vzťahu nastáva situácia, keď ide o pokus o legalizáciu a financovanie terorizmu, musí túto skutočnosť ohlásiť FSJ.

3.3. Monitorovanie a preskúmavanie rizík

Finančná inštitúcia by mala podrobovať preskúmaniu svoje hodnotenia rizík legalizácie a financovania terorizmu spojené s jednotlivými obchodnými vzťahmi a príležitostnými platobnými operáciami, ako aj faktory s nimi súvisiace, s cieľom zabezpečiť, aby hodnotenie rizika legalizácie a financovania terorizmu bolo vždy aktuálne.

Finančná inštitúcia by takisto mala zabezpečiť, aby mala zavedené systémy (vrátane určenia dátumu pre nasledujúce hodnotenie rizík) a kontroly na identifikovanie vznikajúcich nových rizík legalizácie a financovania terorizmu. Mala by vedieť včas posúdiť tieto riziká a zaradiť ich do svojho hodnotenia rizík. Každá aktualizácia hodnotenia rizík a úprava opatrení starostlivosti vo vzťahu ku klientovi by mala byť primeraná identifikovanému riziku legalizácie a financovania terorizmu

Finančná inštitúcia by mala zaviesť systémy a kontroly na monitorovanie a preskúmanie rizík, a to:

- a) procesy zabezpečujúce, že informácie o interných rizikách sa pravidelne preskúmajú s cieľom určiť trendy v súvislosti s jednotlivými obchodnými vzťahmi, ako aj činnosťou finančnej inštitúcie,
- b) procesy zabezpečujúce pravidelné preskúmanie informačných zdrojov (napríklad správu z národného hodnotenia rizík, správu z nadnárodného hodnotenia rizík na úrovni EÚ, správu z finančnej spravodajskej jednotky, iných regulačných orgánov na národnej úrovni, vlastných poznatkov a analýz apod.).
- c) procesy zabezpečujúce dôkladné zaznamenávanie problémov, ktoré môžu mať vplyv na hodnotenie rizík, (napríklad interné správy o podozrivých transakciách, zlyhania v dodržiavaní predpisov a informácie od zamestnancov v kontakte s jej klientmi).

Finančná inštitúcia by mala zaznamenávať svoje hodnotenia rizík obchodných vzťahov, ako aj všetky zmeny vykonané v hodnoteniach rizík v rámci svojich preskúmaní a monitorovania s cieľom zabezpečiť, aby bola schopná príslušným orgánom preukázať, že jej hodnotenia rizík a súvisiace prijaté opatrenia na riadenie a zmierňovanie rizík sú primerané.

Časť 4**Usmernenie o rizikových faktoroch pre vydavateľov elektronických peňazí**

Úroveň (miera) rizika legalizácie a financovania terorizmu spojená s elektronickými peniazmi závisí primárne od vlastností jednotlivých elektronických peňažných produktov a miery v ktorej vydavateľa elektronických peňazí využívajú iné osoby na distribúciu („distribútorov“) a zamieňanie elektronických peňazí v ich mene.

Inštitúcie elektronických peňazí by mali zväžiť nasledujúce rizikové faktory a opatrenia spolu s tými, ktoré sú uvedené vyššie.

4.1. Rizikové faktory vo vzťahu k obchodu:

- a) v rámci obchodu nie sú stanovené limity pre hotovostné, bezhotovostné platobné operácie,
- b) uchovávanie vysokej alebo neobmedzenej sumy peňažných prostriedkov na účte/produkte (nosiči) elektronických peňazí,
- c) anonymné dobíjanie elektronických peňazí,
- d) financovanie obchodu od neidentifikovaných tretích strán.

4.2. Rizikové faktory vo vzťahu ku klientovi:

- a) klient využíva prostriedok nabitý elektronickými peniazmi spolu s viacerými osobami, ktorých totožnosť nie je vydavateľovi elektronických peňazí známa,
- b) klient často mení svoje identifikačné údaje spojené s platobným prostriedkom, na ktorom má uložené elektronické peniaze (napríklad mení domácu adresu, IP adresu),
- c) klient používa platobný prostriedok s elektronickými peniazmi na iný účel na aký bol vydaný.

4.3. Rizikové faktory z hľadiska distribučného kanála:

- a) finančná inštitúcia sa spolieha na opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi od tretej strany v situáciách, keď nemá dlhodobý vzťah s treťou stranou,
- b) nové distribučné kanály (napríklad aj cez sprostredkovateľov, ktorí nemajú zavedené dostatočné opatrenia), ktoré ešte neboli v praxi dostatočne odskúšané.

4.4. Rizikové faktory z hľadiska krajiny a geografického hľadiska:

- a) finančné prostriedky klienta pochádzajú z osobných alebo obchodných väzieb na jurisdikcie spojené s vyšším rizikom legalizácie a financovania terorizmu,
- b) príjemca sa nachádza v jurisdikcii spojenej s vyšším rizikom legalizácie a financovania terorizmu. Finančná inštitúcia by mala venovať osobitnú pozornosť jurisdikciám, o ktorých je známe, že poskytujú finančné prostriedky alebo podporu teroristickým činnostiam, alebo o ktorých je známe, že v nich pôsobia skupiny páchajúce teroristické činy, a jurisdikciám ktoré podliehajú finančným sankciám, embargám alebo opatreniam, súvisiacim s terorizmom, financovaním terorizmu alebo šíreniu zbraní hromadného ničenia.

Časť 5**Usmernenie o rizikových faktoroch pre poukazovanie peňazí**

Na účely tohto usmernenia sa príkazcami peňazí rozumejú platobné inštitúcie, ktoré majú povolenie na poskytovanie tejto platobnej služby.

Finančná inštitúcia (príkazcovia peňazí) by mali zvážiť nasledujúce rizikové faktory a opatrenia spolu tými, ktoré sú uvedené vyššie.

5.1 Rizikové faktory vo vzťahu k obchodu a k platobným operáciám:

- a) obchod umožňuje platby s vysokou hodnotou alebo bez stanoveného limitu,
- b) obchod je možné uskutočňovať v rámci iných krajín,
- c) platobné operácie sa vykonávajú od jedného alebo viacerých platcov v rôznych krajinách k miestnemu príjemcovi.

5.2. Rizikové faktory vo vzťahu ku klientovi

- a) klient intenzívne využíva hotovosť,
- b) klient koná v mene niekoho iného,
- c) správanie klienta nedáva ekonomický zmysel (napríklad klient akceptuje nevýhodný výmenný kurz alebo vysoké poplatky, žiada platobnú operáciu v mene, ktorá nie je používaným platidlom a pod.),
- d) klient nepoužíva obchod na účel na ktorý je určený,
- e) klient nemá dostatočné informácie o príjemcovi alebo sa zdráha ich poskytnúť.

5.3 Rizikové faktory z hľadiska distribučného kanála

- a) nie sú obmedzenia na financovanie platobného prostriedku s elektronickými peniazmi,
- b) distribučný kanál predstavuje istý stupeň anonymity,
- c) služba je poskytovaná on-line, bez primeraných ochranných opatrení,
- d) služba poukazovania peňazí sa poskytuje prostredníctvom sprostredkovateľov, ktorí zastupujú viaceré osoby, majú nezvyčajne vysoké finančné obraty alebo vysoký počet platobných operácií a pod.

5.4 Rizikové faktory z hľadiska krajiny a geografického hľadiska

- a) platiteľ alebo príjemca sa nachádza v jurisdikcii spojenej s vyšším rizikom legalizácie a financovaním terorizmu,
- b) príjemca je rezidentom v jurisdikcii, ktorá má menej rozvinutý finančný sektor.

PRÍLOHA č. 2**Formy a metódy legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu a indikátory pre rozpoznanie neobvyklosti**

Zisťovanie a posudzovanie NOO, ich analýza, spracovanie a následné hlásenie FSJ, je cieľavedomý a systematický proces, ktorý za súčasného uplatnenia princípu KYC predpokladá kvalifikované rozpoznanie znakov neobvyklosti na základe informácií, ktoré má určený pracovník finančnej inštitúcie v čase posudzovania obchodu alebo transakcie, či iného úkonu k dispozícii, alebo takých, ktoré vie získať v čase, ktorý neohrozí ohlásenie NOO v zákonom stanovenej lehote.

Pri posudzovaní obchodu, finančnej operácie alebo obchodného vzťahu je potrebné zohľadňovať najmä:

1. Informácie o klientoch a okolnostiach uzavretia obchodného vzťahu, resp. okolnostiach vykonaného obchodu alebo finančnej operácie od klientských pracovníkov finančnej inštitúcie v tzv. prvej línii
2. Interné hlásenia o NOO a záznamy o nich
3. Informácie získané v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu
4. Informácie získané v rámci spätného posudzovania obchodov a finančných operácií klienta
5. Zostavy a výstupy z interného informačného systému finančnej inštitúcie, ktorý by mal obsahovať analytický nástroj na automatické vyhodnocovanie a identifikáciu indikátorov poukazujúcich na možnú NOO, ktorý musí byť zosúladený s programom
6. Informácie získané od inej povinnej osoby
7. Informácie z komerčných databáz
8. Informácie z otvorených zdrojov
9. Informácie vyplývajúce z dožiadaní a príkazov oprávnených osôb, najmä Policajného zboru, prokuratúry, súdov, exekútorov a pod.
10. Informácie od FSJ, najmä spätná väzba o účinnosti prijatých hlásení o NOO a ich spôsobe vybavenia, varovania a informácie o indikátoroch a nových formách NOO zverejňovaných alebo cielene adresovaných od FSJ
11. Analýzy a výsledky preverovania pracovníkov útvaru AML.

Pri analýze a posudzovaní obchodov a finančných operácií s cieľom zistenia, či nejde o NOO, treba tieto posúdiť vždy najmä z hľadiska:

1. Osoby realizujúcej alebo žiadajúcej o vykonanie obchodu alebo finančnej operácie
2. Právnickej osoby, ktorú takáto osoba, v prípade, že nekoná vo vlastnom mene, vlastní, reprezentuje, koná za ňu, alebo ju akýmkoľvek iným spôsobom zastupuje
3. Obchodu, finančnej operácie a požiadaviek klienta
4. Ďalších v tom čase dostupných a známych vzťahov, okolností a informácií získaných nielen činnosťou finančnej inštitúcie a jej pracovníkov, ale aj činnosťou napr. oprávnených orgánov
5. Rozhodnutia o prípadnom zdržaní NOO.

Pracovníci AML a pracovníci 1. kontaktu by mali pri zisťovaní a posudzovaní NOO dbať najmä na posúdenie:

1. **Osoby klienta (fyzickej osoby), pričom sa treba zamerať najmä na jeho:**
 - Sociálny status
 - Vek (rizikovými faktormi sú najmä nízky a opačne vysoký vek,)

- Štátnu príslušnosť (v prípade cudzinca zisťovať dôvody realizovania obchodov na území SR, štátna príslušnosť ku krajine podporujúcej medzinárodný terorizmus a pod.)
- PEP (politicky exponovaná osoba)
- Riziko z hľadiska korupcie (osoby s rozhodovacími právomocami, predstavitelia verejnej moci)
- Kriminálne aktivity - z komerčných databáz a otvorených zdrojov zisťovať, či nejde o osobu trestne stíhanú alebo odsúdenú za spáchanie trestného činu, osobu podozrivú zo spáchania trestného činu, osobu podozrivú z príslušnosti k zločineckej alebo teroristickej skupine, cenným zdrojom takýchto informácií sú okrem komerčných databáz a otvorených zdrojov aj žiadosti a príkazy Policajného zboru, prokuratúry a súdov. Využívanie komerčných databáz je odporúčané s ohľadom na predmet a rozsah činnosti finančnej inštitúcie a uplatňovanie starostlivosti o klienta
- Závazky voči tretím stranám (úverový register, daňové povinnosti, záväzky voči sociálnej poisťovni)
- Pozitívny záznam v registroch povinnej osoby (register NOO, odmietnuté obchody, podvodné konanie a pod.)
- Spätná väzba a informácie od FSJ
- Vonkajšie znaky poukazujúce na príslušnosť k extrémistickým skupinám a hnutiam
- Doklady (bezdomovec, osoba zbavená svojprávosti, podozrenie na pozmenené alebo falšované doklady, stratené doklady)
- Prítomnosť tretích osôb vstupujúcich do vzťahu klient-finančná inštitúcia, alebo ak je zrejmé, že ich prítomnosť súvisí s konaním klienta (tretia osoba odmietajúca sa identifikovať, prípadne poskytnúť bližšie relevantné informácie)
- Komunikáciu, požiadavky a správanie, vedomosti o obchode alebo finančnej operácii, podnikaní a pod.

2. Právnickej osoby, pri ktorej treba analyzovať najmä:

- Predmet podnikania vo vzťahu k posudzovanému obchodu alebo finančnej operácii, ale aj z hľadiska vytvorenia rizikového profilu klienta
- Zisťovanie, či nejde o povinnú osobu
- Formu a štatút právnickej osoby (ďalej len „PO“)
- Dátum a miesto registrácie z hľadiska zvýšenej miery rizika (schránkové spoločnosti, virtuálne sídla a adresy, rizikové oblasti a pod., novozaložené spoločnosti s neprimerane vysokým obratom)
- Spoločníkov, štatutárnych zástupcov, osoby splnomocnené konať, konečný užívateľ výhod – rovnako ako každú právnickú alebo fyzickú osobu samostatne
- Bývalých spoločníkov a štatutárnych zástupcov (častá zmena štatutárneho orgánu právnickej osoby)
- Doterajší priebeh podnikania
- Časté zmeny sídla a obchodného mena spoločnosti
- Dostupné informácie z otvorených zdrojov (zoznam daňových subjektov DPH s výškou nadmerného odpočtu a výškou vlastnej daňovej povinnosti, offshore databázy a pod.)
- Nesplatené záväzky voči obchodným partnerom a štátu (nedoplatky na dani)
- Informácie z úverových a iných dostupných registrov
- Obchodných partnerov
- Zneužitie a riziko zneužitia na kriminálnu činnosť
- Pozitívny záznam v registroch povinnej osoby (register NOO, odmietnuté obchody, podvodné konanie a pod.).

3. Obchodu alebo finančnej operácie (forma, spôsob realizácie a hodnota), kde je potrebné sa zamerať najmä na:

Právnické a fyzické osoby realizujúce obchod alebo finančnú operáciu

- Reálnosť obchodu alebo finančnej operácie a účel (reťazové transakcie bez zrejmeého ekonomického a zákonného účelu)
- Rizikovosť obchodu alebo finančnej operácie (hotovosť predstavuje zvýšenú mieru rizika, transakcie v spojitosti s daňovým rajom)
- Hodnotu a objem obchodu alebo finančnej operácie (objem/hodnota obchodu je v zjavnom nepomere k predchádzajúcemu režimu klienta)
- Predmet obchodu alebo finančnej operácie (transakcie v spojitosti s rizikovou komoditou)
- Spôsob a formu platby
- Doklady predložené klientom
- Požiadavky klienta
- Obchodných partnerov (viacero spoločností s podozrením na karusel, reťazové transakcie)
- Informácie o podobných obchodoch z otvorených zdrojov
- Vyjadrenie sa k obchodu od kompetentných a odborných útvarov finančnej inštitúcie
- Skúsenosti iných povinných osôb s daným typom obchodov.

Formy a metódy NOO si každá finančná inštitúcia stanoví podľa vlastných kritérií; zohľadňujúc najmä rozsah a druh činností a služieb, ktoré poskytuje, klientely, počtu pobočiek a miesta ich pôsobenia, doterajších skúseností, aj v rámci skupiny, ktorej je členom.

Indikátory neobvyklosti

Vo vzťahu k osobe

- Osoba, u ktorej existuje predpoklad, že nekoná vo vlastnom mene a môže byť riadená inou osobou, tzv. biely kôň, a osoby, u ktorých je riziko legalizácie a financovania terorizmu vyššie ako u bežnej populácie. Takéto osoby je možné rozpoznať najmä na základe nasledovných vonkajších charakteristík a znakov:
- Zanedbaný vzhľad, zlá sociálna situácia
- Vplyv návykových látok
- Neznalosť obchodu a finančnej operácie, činnosti podnikania
- Neobvyklé a štandardom vybočujúce správanie
- Bezdomovec, prihlásený k trvalému pobytu iba na miestnom úrade, v dokladoch chýba ulica, prípadne je táto skutočnosť známa pracovníkovi finančnej inštitúcie
- Osoba, ktorá figuruje ako majiteľ viacerých obchodných spoločností, ktoré boli od určitého času na túto osobu postupne prevádzané
- Osoba, ktorá je síce vlastníkom, konateľom spoločnosti, avšak nemá dispozičné právo k účtom, prípadne nikdy nekoná samostatne
- Prítomnosť tretích osôb, ktoré riadia alebo kontrolujú konanie takejto osoby
- Osoba používajúca stratené, falšované alebo pozmenené doklady
- Osoba zámerne uvádzajúca nepravdivé údaje, najmä o zamestnaní, mieste pobytu, svojich aktivitách a pod. taktiež osoba nereagujúca na výzvy finančnej inštitúcie
- Osoba v pátraní
- Osoba podozrivá z páchania trestnej činnosti
- Osoba, o ktorej je známe, že je členom zločineckej skupiny alebo existuje podozrenie k príslušnosti k takejto skupine
- Osoby, ktoré sú v písomných dožiadaniach ozbrojených a spravodajských služieb
- Osoba nachádzajúca sa na zoznamoch sankcionovaných osôb

- Osoba nachádzajúca sa na zoznamoch teroristov, prípadne sympatizujúca s terorizmom ako takým
- Osoba prejavujúca vzhľadom, správaním a vyjadrovaním sympatie k extrémizmu
- Cudzinec bez zjavného vzťahu k SR
- Cudzinec z oblastí známych ako rizikové vo vzťahu k podpore medzinárodného terorizmu
- Osoby zbavené spôsobilosti na právne úkony
- Deti, osoby mladistvé, blízke veku mladistvého a taktiež osoby vysokého veku
- Osoby so zvýšeným rizikom korupcie – predstavitelia verejnej správy, predstavitelia politických strán
- Politicky exponované osoby, zahraniční verejní činitelia
- Predstavitelia nadácií, neziskových združení a pod.
- Osoby, ktoré boli predmetom hlásenia o NOO
- Osoby, ktoré sú evidované ako neplatiči a nespoľahlivé osoby z registrov a informácií dostupných pracovníkom finančnej inštitúcie
- Osoby podnikajúce v oblasti obchodu a výroby štátom a medzinárodným spoločenstvom kontrolovaného tovaru a technológií. Rovnako sa z hľadiska rizika legalizácie a financovania terorizmu posúdia aj osoby, ktoré sú takýmto osobám blízke, alebo je o nich známe, že konajú spoločne, prípadne majú prospech z konania takýchto osôb.

V zásade neplatí, že ak je obchod, finančná operácia alebo akýkoľvek úkon realizovaný takouto osobou, automaticky musí ísť o NOO. Vždy treba konanie takýchto osôb posudzovať komplexne.

Z hľadiska právnickej osoby:

- Za PO koná, vlastní ju, je konečný užívateľ výhod v akomkoľvek preukázateľnom vzťahu fyzická osoba, u ktorej je zvýšená miera rizika legalizácie alebo financovania terorizmu
- Predmet činnosti PO nie je v súlade so skutočným podnikaním
- Predmet činnosti, ktorý je rizikový z hľadiska množnej legalizácie – najmä hazard, zmenárne
- Predmet činnosti si vyžaduje špeciálne povolenie
- Neprehľadná vlastnícka štruktúra
- PO, jej vlastník alebo spoločník má sídlo v daňovom raji, rizikovej oblasti z hľadiska podpory a financovania terorizmu
- PO má iba virtuálne sídlo
- Schránková spoločnosť
- Iná povinná osoba – tendencia nevenovať pozornosť transakciám inej povinnej osoby
- PO, ktorá obchoduje s inými PO predstavujúcimi riziko legalizácie alebo financovania terorizmu
- PO, ktorej názov, resp. predmet činnosti je zavádzajúci a evokuje, že môže ísť o banku, finančnú inštitúciu a pod.
- PO, o ktorej je finančnej inštitúcii z jej dostupných registrov známe, že je dlžníkom, prípadne si neplní daňové povinnosti
- PO, o ktorej je známe, že bola zneužitá alebo akýmkoľvek spôsobom zapojená do páchania trestnej činnosti.
- Hotovostné vklady/výbery a vzájomné bezhotovostné prevody vo vyšších objemoch medzi účtami právnických a fyzických osôb (reťazové platobné operácie s cieľom zahmlenia finančného toku).

Spôsoby rozpoznania NOO môžu byť najmä:

1. Umelé zvyšovanie obratu pri firmách pracujúcich s hotovosťou. Príjem z trestnej činnosti vo forme hotovostných peňažných prostriedkov je zmiešavaný s príjmami z legálnej činnosti, pričom výsledok zmiešania sa deklaruje ako legálny príjem a legálny obrat.
2. Prevody finančných prostriedkov zo zahraničia na platobné účty fyzických osôb alebo právnických osôb, po ktorých nasleduje okamžitý prevod takmer celej výšky pripísanej čiastky, príp. snaha o hotovostný výber, pričom existuje riziko zo zmarenia zaistenia takéhoto príjmu na účely trestného konania. Ide najmä o výnosy z takých činností, ako sú phishing, pharming, vishing, internetové podvody, podvody s platobnými kartami, podvody s platobnými terminálmi.
3. Prevody medzi spoločnosťami s nejasnou vlastníckou štruktúrou, ktoré nemajú zrejmy ekonomický základ ani dôvod.
4. Obchodovanie so zbraňami a nebezpečným materiálom, ktoré je kryté fingovanými obchodmi alebo finančnými operáciami realizovanými spoločnosťami so sídlom v daňovom raji, pričom tuzemské platobné účty sú využívané iba na transfer a zneprehľadnenie finančných tokov.
5. Spätná pôžička, najčastejšie s využitím platobných účtov zahraničných fyzických a právnických osôb, zväčša so sídlom v daňovom raji.
6. Platby realizované neziskovými organizáciami, neinvestičnými fondmi a nadáciami alebo v ich prospech, ktoré nekorešpondujú s účelom ich založenia.
7. Využívanie platobných účtov, najmä fyzických osôb, na on-line stávkovanie a on-line hazardné hry.
8. Obchod alebo finančná operácia, pri ktorej klient odmieta poskytnúť informácie o pripravovanom obchode alebo sa snaží minimalizovať informácie alebo poskytne len také informácie, ktoré môže povinná osoba veľmi ťažko alebo len s veľkými nákladmi preveriť.
9. Splatenie pôžičky jednorazovou, resp. niekoľkými významnými platbami.
10. Splatenie pôžičky iným subjektom bez zjavného vzťahu ku klientovi.
11. Realizovanie obchodných operácií klienta so subjektmi, ku ktorým povinná osoba už eviduje informácie poukazujúce na vykonanie NOO v minulosti, resp. so subjektmi, ktoré okrajovo súviseli so zrealizovanou NOO.
12. Finančná inštitúcia má pochybnosti o pravdivosti získaných identifikačných údajov o klientovi, ktorý sa odmieta podrobiť kontrole alebo odmieta uviesť identifikačné údaje osoby, za ktorú jedná.
13. Akékoľvek finančné operácie, ku ktorým klient v prípade žiadosti odmieta podať ďalšie informácie, prípadne podáva ťažko uveriteľné či overiteľné vysvetlenia.
14. Klient vykonáva činnosti, ktoré môžu napomáhať ukrytiu jeho totožnosti alebo totožnosti skutočného majiteľa.
15. Obchod alebo finančná operácia, pri ktorej objem finančných prostriedkov, s ktorými klient disponuje, je v zjavnom nepomere k povahe alebo rozsahu jeho podnikateľskej činnosti alebo ním deklarovanej majetkovým pomerom alebo pohybu na platobných účtoch klienta, ktoré nezodpovedajú povahe alebo rozsahu ich podnikateľskej činnosti, alebo obvyklým peňažným operáciám klienta.
16. Počet obrátov na platobnej karte alebo vykonanie väčšieho množstva peňažných operácií jeden deň alebo v dňoch nasledujúcich po sebe, nezodpovedá obvyklým finančným operáciám klienta, pričom klient má snahu o bezdôvodné značné prekročenie finančného limitu stanoveného zmluvou s finančnou inštitúciou.
17. Obchod alebo finančná operácia realizovaná fyzickými alebo právnickými osobami, u ktorých je zvýšené riziko legalizácie alebo financovania terorizmu.

18. Obchod alebo finančná operácia, ktorá vzhľadom na svoju zložitosť, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov alebo inú svoju charakteristiku zjavne vybočuje z bežného rámca alebo charakteru obchodu určitého druhu alebo určitého klienta, alebo, ktorý nemá žiaden zrejmy ekonomický účel alebo zákonný účel.
19. Obchod, pri ktorom klient žiada o založenie zmluvného vzťahu alebo vykonanie finančnej operácie s povinnou osobou na základe nejasného projektu.
20. Obchod alebo finančná operácia, pri ktorej klient predloží falošné, neplatné, resp. odcudzené identifikačné doklady, sfaľšované dokumenty a pod.
21. Opakované a časté zmeny dispozičného práva na základe plnej moci zo strany majiteľa platobného účtu.
22. Založenie platobných účtov, resp. vykonávanie finančných operácií najmä pre cudzincov prostredníctvom splnomocnenej osoby.
23. Vysoké sumy peňazí prevádzané do zahraničia alebo zo zahraničia s využitím platobných služieb.
24. Obchod alebo finančná operácia, pri ktorej je odôvodnený predpoklad, že jeho predmetom je alebo má byť vec alebo služba, ktoré môžu súvisieť s vecou alebo službou, voči ktorým sú vykonávané medzinárodné sankcie podľa osobitného predpisu.
25. Obchod alebo finančná operácia realizovaná z krajín a do krajín so zvýšeným rizikom financovania terorizmu, resp. krajín s vyšším bezpečnostným rizikom (drogy, zbrane a pod.).
26. Nárast vysokých zostatkov na platobnom účte, ktorý nie je v súlade so známym a štandardným obratom spoločnosti klienta a následný prevod na účet alebo účty v zahraničí.
27. Obchody alebo finančné operácie s účasťou spoločností s ručením obmedzeným, v ktorých nastala zmena v pozícii konateľa, zmena obchodného mena, zmena registračného súdu a pod.
28. Počet obrátov na platobnom účte v jeden deň alebo v dňoch nasledujúcich po sebe, nezodpovedajúca obvyklým finančným operáciám klienta.
29. Činnosť klientov súvisiaca s otváraním viacerých platobných účtov, ktorých množstvo je v zjavnom nepomere k predmetu činnosti a s tým súvisiace transakcie medzi týmito účtami.
30. Opakované spätné presuny finančných prostriedkov do zahraničných finančných inštitúcií a bánk so sídlom v rizikových oblastiach alebo spoločností so sídlom v rizikových oblastiach.
31. Obchody a finančné operácie s účasťou novozaložených spoločností registrovaných v daňových rajoch.
32. Účasť firmy alebo finančnej inštitúcie z krajiny s vysokým rizikom na transakcii.
33. Klient prevádzajúci vysoké sumy peňazí do zahraničia alebo zo zahraničia zjavne v rozpore s informáciami, s ktorými finančná inštitúcia disponuje.
34. Internetové lotériové a hazardné hry, kreditovanie hráčskeho konta a následná výplata z hráčskeho konta na iný účet bez samotného vykonania hazardu alebo len v zanedbateľnom množstve.
35. Presun prostriedkov z platobného účtu realizovaný bezprostredne po ich pripísaní z iného účtu.
36. Nahlásenie zmeny adresy pred doručením zmluvy o otvorení účtu kuriérom v porovnaní s adresou uvedenou pri vyplňaní údajov v zmluve o otvorení účtu on-line prostredníctvom internetu.
37. Realizácia finančných operácií na platobnom účte, kde platby sú v nízkych menovitých hodnotách, avšak v neprimerane vysokom objeme.

38. Opakované plnenie za klienta je vykonané treťou osobou (najmä úhrada jeho dlhu), ktorá nie je finančnej inštitúcii známa z jej podnikateľských aktivít a úhrada záväzkov je v nezvyčajne vysokom objeme finančných prostriedkov,
39. Klient je osoba zo štátu, ktorý nedostatočne alebo vôbec neuplatňuje opatrenia proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.
40. V prípade ak finančná inštitúcia umožňuje klientovi hotovostné vklady a výbery:
 - jednorazový hotovostný vklad na platobný účet, ktorý nezodpovedá doterajším aktivitám klienta a informáciám, ktorými finančná inštitúcia o klientovi disponuje,
 - častá opakovateľnosť hotovostných vkladov bez zjavného dôvodu, ktorých vkladáním vznikol význačný vklad následne prevedený na miesto, ktoré za bežných okolností nie je spájané s klientom,
 - nezvyčajne vysoké hotovostné vklady realizované fyzickou alebo právnickou osobou, pri obchodných aktivitách, pri ktorých by za bežných okolností boli používané iné nástroje,
 - vklad hotovosti na platobný účet a následná požiadavka klienta o vystavenie potvrdenia o aktuálnom zostatku na platobnom účte a následný výber z účtu,
 - hotovostný vklad alebo prevod do zahraničia, pričom ako účel platby klient uvádza odmenu alebo províziu,
 - opakované hotovostné vklady väčšieho počtu klientov, ktorí realizujú vklady na rovnaký platobný účet bez zjavného účelu,
 - nezvyčajne vysoký vklad finančných prostriedkov na platobný účet fyzickej osoby, ktorá je politicky exponovanou osobou, vybočujúci z bežného rámca pohybov na takomto účte,
 - platba zo zahraničia, najmä mimo krajiny EÚ s popisom transakcie uvedeným ako dar, pomoc, pôžička a pod. a jej okamžitý výber v hotovosti, resp. okamžitý prevod na iný účet,
 - bezhotovostný kredit vysokej sumy na účet klienta s následnými hotovostnými výbermi v nižších čiastkach,
 - klient disponuje neobvykle vysokou čiastkou v hotovosti, ktorá nekorešponduje s jeho vzhľadom alebo vystupovaním,
 - klient je pri uzatváraní zmluvného vzťahu alebo pri hotovostnom vklade sprevádzaný inou osobou a je sledovaný.